

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvenredne nedelje in praznika. — Inzerati do 80 petih vrst & Din 2, do 100 vrst & Din 2,50, od 100 do 300 vrst & Din 3, večji inzerati petih vrst Din 4.—. Popust po dogovoru, inzeratni davki posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 14.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisni se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenovca ul. 2, telefon št. 190 — JESSENICE: Ob kolodvoru 101. SLOVENJ GRADEC, Slomškova trg 5. — Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.381.

Smernice japonske zunanje politike

V svojem ekspezeju se je bavil zunanji minister Macuoka s položajem Japonske v okviru berlinskega pakta, z odnosi do Rusije in Zedinjenih držav ter s situacijo na Daljnem vzhodu

Tokio, 21. jan. s. (Ass. Press) Japonski zunanji minister Macuoka je podal snovi v parlamentu ekspeze o japonski zunanji politiki. Izvajanjem Macuoka pripisuje splošno največji pomen ter misli, da je njegov govor najvažnejša izjava o japonski zunanji politiki, odkar je izbruhnila vojna v Evropi.

Japonska in berlinski pakt

Macuoka je dejal predvsem, da stremi Japonska enako za ustvaritvijo novega reda v vzhodni Aziji kakor Nemčija in Italija v Evropi. Ta politika vseh treh držav osi ni naperjena proti nobeni drugi državi. To je politika miroljubne, toda močnejše kooperacije.

Nato je omenil Macuoka ono točko berlinske pogodbe, ki pravi, da sta dolžni pri- skočiti ostali dve državi tretji podpisnici berlinske pogodbe na pomoč, če bi bila ta napadena od kake zunanje sile. Macuoka je opozoril, da bi v tem trenutku stopila berlinska pogodba v veljavo. Zunanji mini-

ster je v tej zvezi pripomnil, da skuša zlobna propaganda ta določila pogodbe navezati na sedanji položaj Italije, dejal pa je, da ne dvomi niti malo, da bo Italija kmalu svoj cilj v vojni sama dosegla.

Razmerje do Kitajske

Ko je govoril o politiki Japonske na Daljnem vzhodu, je omenjal Macuoka Vanggingvejevo vlado v Nankingu stalno samo kot — Kitajsko. Dejal je, da tvorijo Vanggingvejeva Kitajska, Mandžurija in Japonska skupno stabilizacijsko področje na Daljnem vzhodu ter da bodo stopile v kratkem tudi v skupna gospodarska pogajanja z Nemčijo. O Cankajškem režimu je dejal, da je v »notranjem razkroju«, tako gospodarsko kakor tudi vojaško. Pripomnil je, da nadaljuje Cankajšek z odporom proti Japonski samo zato, ker nepravilno upa, da mu bosta Anglija in Amerika še lahko nudili pomoč. V sedanjem mednarodnem položaju pa je zelo

dvomljivo, kakšno pomoč bi obe državi Kitajski še lahko dali.

Japonski interesi ob Indskem oceanu

Macuoka je dalje omenjal, da temelji japonsko zanimanje za Nizozemsko Vzhodno Indijo, Siam in Indokino že na zemljepisnem položaju teh držav. Že iz tega razloga so odnosi Japonske do teh držav nerazdružljivi. Gospodarska pogajanja med Japonsko in Nizozemsko Vzhodno Indijo se vrše s tega vidika, Francija je pokazala realistično politiko, ko je po spremembi v juniju uvidno pričela s kooperacijo z Japonsko glede Indokine. Pogajanja med Japonsko in Indokino, ki so pravkar v Tokiu, potekajo v prijateljskem duhu. Odnosi med Japonsko in Siamom so prijateljski. Japonska s simpatijami spremlja siamsko prizadevanje za zopetno pridobitev izgubljenih ozemelj. Obenem pa Japonska tudi ne more ostati indiferentna ob ob-

mejnih spopadih med Siamom in Indokino, ki se stalno ponavljajo. Japonska upa, da bo ta spor kmalu na miren način poravnal.

Odnosi z Rusijo

V nadaljnjem govoru je Macuoka na kratko omenil prijateljske odnose z Avstralijo, nato pa je prešel na odnose do Rusije. Dejal je, da si prizadeva Japonska za največji napor na diplomatskem polju, da odstrani medsebojne nesporazume. Pogajanja za izboljšanje medsebojnih odnosov so pravkar v teku. Vrše se pogajanja za sklenitev sporazuma o razmejitvi med Mongolijo in Mandžurijo, za novo pogodbo o ribolovu in za določitev japonskih pravic na severnem Sahalinu.

Proti ameriški politiki

Končno je govoril Macuoka še o odnosih do Zedinjenih držav. Dejal je, da Zedinjene države očitno vidijo prvo linijo svoje obrambe v sredini Atlantika in v sredini Pacifika, pa celo na Kitajskem in v

južnih morjih. Tako pojmovanje pa ni koristno za ohranitev miru. Zedinjene države bodo zato morale svojo politiko zlasti glede Kitajske, spremeniti, sicer bi utegnile imeti usodne posledice v Atlantiku in na Pacifiku. Če se Zedinjene države zapletejo v vojno v Evropi in gre tudi Japonska v konflikt, potem bo nastala nova velika svetovna vojna ne samo po besedi, temveč v vsej svoji strahoti.

Rusko japonski sporazum o ribolovu

Moskva, 21. jan. s. (Columbia B. S.) Snovi je bil v Kremli podpisan novi rusko-japonski sporazum o ribolovu na Daljnem vzhodu. Stara pogodba je z novim letom potekla ter so se medtem vršila pogajanja za obnovitev pogodbe, baje z nemskim posredovanjem.

Nova pogodba določa podaljšanje prejšnjega sporazuma za eno leto. Japonci se z novo pogodbo obvezujejo, da plačajo Rusom 20 odstotkov višje cene nego doslej.

V Solunu ni angleške vojske

V Atenah odločno zanikajo, da bi bili angleški oddelki v Solunu Grki kljub italijanskim pripravam za protinapad še vedno napredujejo na posameznih delih bojišča

Atene, 21. jan. s. (Tass). V uradnih grških krogih odločno demantirajo vesti, da bi bili angleške vojske ali angleški motorizirani oddelki v Solunu. V grških uradnih krogih izjavljajo, da v Solunu sploh ni angleške vojske.

Berlin, 21. jan. s. (Tass). »Völkischer Beobachter« prinaša, sklicujoč se na poročilo bolgarske »Zore« iz Rima, pod velikim naslovom vest, da je Anglija prevzela vodstvo vseh vojaških operacij v Albaniji.

Grško vojno poročilo

Atene, 21. jan. s. (Atenska tel. ag.). Grški generalni štab je objavil snovi naslednje 88. vojnega poročila: Uspešna krajevna aktivnost naše vojske. Zajeli smo nekaj ujetnikov in mnogo vojnega materiala, med drugim več havbic in avtomatičnega orožja.

Ameriška poročila

Atene, 21. jan. s. (Ass. Press). Zastopnik grškega vojnega ministrstva je izjavil snovi novinarjem, da je bila sedma italijanska divizija »Toskanski volkov« poražena na bojišču v Albaniji in pregnana s svojih postojank. Vlado zastopnik ni povedal, kje se je odigral ta dogodek, toda iz drugega poročila grškega propagandnega ministrstva je mogoče sklepati, da so Grki ta uspeh dosegli v obalnem sektorju bojišča severno od Himare. Propagandno ministrstvo namreč pravi, da so tam Grki obkolili sovražno motorizirano kolono in zasedli mnogo vojnega materiala.

Druga poročila javljajo, da Grki ob obali kljub močnim italijanskim letalskim napadom še vedno napredujejo ter da grška pehota napreduje v borbo na nož. Grško letalstvo uspešno podpira pehoto. Italijanski protinapadi niso uspeli. Grki so zasedli na tem delu bojišča važne nove stratiške postojanke.

Na drugih delih bojišča so v teku močne topniške in strojniške borbe. Italijani so po grških poročilih utrpeli velike izgube. Zlasti na srednje delu bojišča je prišlo do močnega topniškega dvoboja. Grki poročajo, da so več sovražnih baterij prisilili k molku.

S severnega dela bojišča poročajo, da so se tudi tam večer razvili hudi boji, zlasti na sektorju med Limom in Elbasanom. V akcijo je stopilo tudi letalstvo na obeh straneh.

Atene, 21. jan. s. (Tass). United Press javlja, da so grške čete po uradnih grških podatkih zasedle več važnih utrjenih postojank na srednjem delu bojišča v Albaniji. Drugod se razvija v glavnem izvidniška aktivnost ter so zajeli Grki nekaj ujetnikov. Na bojišču severno od Podgradca so Italijani opustili nekaj položajev.

Associated Press javlja, da so bili severno od klisure odbiti italijanski protinapadi. Pri Dukatiju se razvijajo močni boji. Grška letala so bombardirala Valono.

Poročila grških listov

Djevdjelijski, 21. jan. e. Poročila grških listov s fronte v Albaniji javljajo, da je bilo večeraj pri Podgradcu bolj živahno kakor prejšnje dni. Na tem odseku je bilo večeraj na vsej fronti ves dan z majhnimi izjemami streljanje pehote in strojnici, pa tudi topniški dvoboji. Italijansko težko in

daljnostrelno topništvo je s pogorja Mokre krepko obstreljevalo grške položaje severno od Podgradca okrog vasi Starovo. Tudi grško topništvo je bilo aktivno in je nepretrgoma bombardiralo sovražne postojanke na Mokri in okrog vasi Udu-nište ob obali Ohridskega jezera. Posamezni oddelki obeh strani so se tudi spopadli, toda pomembnih rezultatov ni bilo. Vse kaže, da so bili boji na tem odseku le merilo moči za bitko, ki jo pričakujejo vsak dan.

Ob izviru reke Skumbe in ob Devoli severno od Klisure in okrog Tepelenja so bili boji živahnejši. Severno od Himare pred vasio Dukati so bili srditi boji. Grki so zabeležili nekaj uspehov in so pomaknili svoje črte do vasi Dukati in severno od Klisure na cestni postaji Berat. Italijanske čete so se na vsej fronti krepko upirale. Defenzivno zadržanje italijanskih moči je zna kripprav za nameravani protinapad.

Včeraj je bilo precej delavno tudi letalstvo, ki pa s je v glavnem omejevalo na izvidniške polete. Od 28. decembra do 17. januarja so Italijani prepeljali mnogo svežih čet iz Italije v Albanijo. Tudi na grški strani se pripravljajo in utrjujejo,

da odbijejo italijanski protinapad, ki ga pričakujejo vsak dan.

Letalska bitka nad Pirejem

Atene, 21. jan. s. (Reuter). Včeraj zjutraj so sovražna letala napadla atensko pristanišče Pirej. Ob tej priliki je bil tudi v Atenah od 5. do 5.30 zjutraj letalski alarm. O napadu una Pirej sta bili izdani pozneje dve uradni poročili.

V prvem poročilu javlja poveljstvo angleškega letalstva v Grčiji, da so angleška letalska letala intervenirala ter en sovražni bombnik sestrelila. Posadka sovražnega letala, štirje letalci, se je rešila s padali. Eno angleško letalo se je ob pristanku v plamenih zrušilo.

Drugi komunikacije je objavilo o napadu na Pirej grško notranje ministrstvo, ki javlja, da sta bila dva sovražna bombnika pri napadu sestreljena. Noben vojaški objekt v Pireju ni bil pri napadu zadet.

Potopljena podmornica

Atene, 21. jan. AA. (Reuter). Atensko ministrstvo za vojno mornarico je objavilo, da je nek sovražna podmornica priplula v obrambni pas proti podmornicam in da je bila potopljena.

Angleži v Eritreji

Angleško vojno poročilo javlja, da prodirajo angleške čete dalje proti vzhodu

Kairo, 21. jan. s. (Reuter) Vojaške operacije v Sudanu se po zavzetju Kassale razvijajo zelo zadovoljivo. Angleška vojska je od Kassale prodrla že 25 km daleč ter je sedaj že na ozemlju Eritreje. Včerajšnje angleško vojno poročilo javlja, da sta padli utrjeni italijanski postojanki Sabderat in Tesenei v Eritreji ter da angleške čete prodirajo še dalje proti vzhodu. Že sedaj so Angleži prodrli do vzhodja grčevja v Eritrejo.

Nekako 150 km dalje proti jugu so angleške čete prav tako aktivne pri Metemi. Tam Angleže dobro podpirajo tudi abesinski vstaji.

Kairo, 21. jan. s. (Tass) Tukajšnji poročevalci agencije Associated Press javlja, da so angleški motorizirani oddelki po zavzetju Kassale prodrli v Abesinijo.

Kairo, 21. jan. s. (Ass. Press) Po angleških cenitvah šteje italijanska vojska, ki je sedaj na umiku od Kassale v notranjost Eritreje, približno dve brigadi.

Angleži mislijo, da je prisililo Italijane k umiku iz Sudana hkrati več razlogov. Predvsem je bil to povečan pritisk angleških vojske, potem upori Abesincev za fronto, končno pa še sistematični napadi angleških bombnikov na italijanske prometne zveze v zaledju, ki so otežkočili pošiljanje vojnega materiala in zlasti benzin na bolj eksponirane točke na bojišču.

S fronte v Keniji

Kairo, 21. jan. s. (Reuter) Kenijsko vojno poročilo, ki je bilo snovi objavljeno v Nairobiu, javlja, da so južnoafriške čete pri El Gibu v Keniji ob abesinski meji, severno od Dukane, zajeli več sovražnih vojakov, med njimi dva evropska častnika. An-

gleži so zaplenili tudi mnogo vojnega materiala, med drugim štiri strojnice in več motornih vozil.

Vojni plen v Zapadni puščavi

Kairo, 21. jan. s. (Reuter) Posebni poročevalci angleške radijske družbe javlja, da angleški vojski v Zapadni puščavi v Egiptu sedaj sortirajo vojni material, ki je bil zaplenjen v nedavni ofenzivi. Zaenkrat je mogoče dati točnejše podatke samo o materialu, ki je zbran vzhodno od Soluma, znano pa je, da ga je zapadno od Soluma nakupčenega vsaj še enkrat toliko.

Vzhodno od Soluma so našli doselej med drugim 6 in pol milijona nabojev municije za malo strečno orožje, četrtil milijona topovskih granat, 100.000 ročnih granat, 20 ton zdravniških pripomočkov, 50.000 vojaških oblačil, 15.000 pušk, 4000 strojnic itd. Orožje in municija sta večinoma v dokaj slabem stanju.

Sestreljena letala nad Malto

Kairo, 21. jan. s. (Reuter). Iz La Vallette na Malto poročajo uradno, da je bilo v nedeljo sestreljenih celotno 19 sovražnih letal o priliki napadov na otok, in ne samo 15, kakor je bilo prvotno javljeno. 11 letal so sestrelili angleški lovci, 8 pa protiletalsko topništvo. Med sestreljenimi letali so nemški bombniki in strmoglavci, pa tudi italijanski hidroplani in italijanski lovci. Nemci in Italijani so tako v soboto in nedeljo pri napadih na Malto izgubili skupno 39 letal. Angleži so v nedeljo pri obrambi Malte izgubili tri lovska letala,

toda sedaj je ugotovljeno, da sta se dva pilota rešila.

Včeraj je bil na Malti dvakrat letalski alarm, toda bombe na otok niso bile vrzene. Prvi alarm je potekel sploh brez incidenta, med drugim alarmom pa je preletel otok posamično sovražno letalo, očitno na izvidniškem poletu, pa tudi ni metalo bomb. Protiletalsko topništvo je stopilo v akcijo.

Donovan v Sofiji

Na poti iz Aten je dospel v bolgarsko prestolnico Rooseveltov posebni odposlanec

Sofija, 21. jan. AA. Posebni odposlanec predsednika Roosevelta, Donovan, ki je imel razgovore v Atenah, je prispel včeraj popoldne v orient ekspresom v Sofijo. Uradno potrjujejo, da bo polkovnik Donovan nsprejet pri predsedniku vlade prof. Filovu in pri zunanjem ministru Ivanu Popovu, verjetno pa da ga bo sprejel v audienci tudi kralj Boris.

Sofija, 21. jan. e. V političnih krogih v Sofiji govorijo, da je ameriški opazovalec polkovnik Donovan prinesel s seboj osebnostno sporočilo predsednika Zedinjenih držav kralju Borisu. Izve se, da bo imel polkovnik Donovan svoj sestanek s tukajšnjimi osebnostmi v teku današnjega dne. Nadalje se izve, da bo po svojem obisku v Bolgariji obiskal tudi še druge države. Polkovnik Donovan zavzema visok sodniški položaj v Zedinjenih državah. Dasi je republikanec je v Peli hiši zelo znana oseba. Dosedaj še ni znano, ali bo iz Sofije odpotoval v Carigrad.

Poziv k narodni slogi

Sofija, 21. jan. AA. Vlado list »Večer« prinaša članek pod naslovom »Naše dolžnosti«. Clankar poziva bolgarski narod k slogi in edinosti ter med drugim piše:

Dogodki se danes razvijajo razmeroma daleč od nas, nihče pa ne more reči, da se jutri ne bodo še bolj približali mejam naše države in da nas ne bodo postavili pred velike preizkušnje. Trenutki, ki jih

človeštvo preživlja, so zgodovinski in zaradi tega amornam pred preizkušnjami in negotovostim jutrišnjega dne vsi drug drugemu pomagati.

Pred novimi zborovanji

Sofija, 21. jan. e. V zvezi z glasovi o spremembi vlade, trdijo v bolgarskih vladnih krogih, da je ta nevarnost minila, ker so se nekateri ministri, ki so se smatrali za zapostavljene od tovarišev, glede spornih vprašanj sporazumeli med seboj. Do tega sporazuma je prišlo na zadnji seji ministrskega sveta.

Na drugi strani pa v političnih krogih trdijo, da bo prišlo do sprememb v bolgarski vladi, zlasti glede na pisavo tujega tiska o notranji in zunanji situaciji v državi. Tisti, ki trdijo, da ne bo prišlo do spremembe v bolgarski vladi, navajajo dejstvo, da je bolgarska vlada vlada skupščinske večine in da je napovedala nova zborovanja po Bolgariji in eventualno tudi v Sofiji, na katerih bo obvestila narod o notranji in zunanji politiki Bolgarije.

Ruski demanti

Moskva, 21. jan. s. (Tass). V inozemskem tisku so bile razširjene vesti da je bilo osebe bolgarskega poslanstva v Sofiji deloma ali popolnoma opdklicano. Agencija Tass je pooblašena izjaviti, da s ote vesti neresnične in popolnoma izmišljene.

Dogodki v Rumuniji

Na mesto odstopivšega notranjega ministra je bil imenovan vojaški poveljnik Bukarešte

Bukarešta, 21. januar. s. AA. (DNB). Notranji minister general Petrovicescu je odstopil. Za novega notranjega ministra je bil imenovan vojaški poveljnik Bukarešte general Popescu.

Sofija, 21. jan. s. (Reuter). Poročila iz Bukarešte javljajo, da je prišlo tam včeraj do pouličnih bojov med posameznimi skupinami železne garde in da je eksplodiralo v mestu tudi več bomb. Po teh poročilih je bilo ubitih in ranjenih v bojih več članov železne garde, več nemških vojakov in tudi več civilistov. Vse telefonske zveze z Rumunijo so davi prekinjene, vendar je mogoče izvedeti, da nemiri še trajajo.

Umorjen nemški častnik

Bukarešta, 21. jan. AA. (Stefani). Notranje ministrstvo je objavilo tole obvestilo: V noči od 18. na 19. januar je bil nek nemški častnik v uniformi ubit. Ubil ga je neki tuji državljan. Atentator je skušal pobegniti, toda bil je aretiran. Nemški častnik je takoj podlegel ranam. Vlada je izdala najstrožje ukrepe. Preiskava o razlogih tega umora se nadaljuje.

New York, 21. jan. s. (Columbia B. S.) Umor nemškega častnika v Bukarešti je vzbudil tem večje vznemirjenje, ker se je sedaj izkazalo, da je morilec Grk. Železna garda je izdala letake, v katerih dolži Angleže, da so inscenirali umor.

Kako je bil izvršen umor

Bukarešta, 20. jan. e. V noči na nedeljo okrog 1. zjutraj je bil v Bukarešti pred

hotelom »Ambasadore«, kjer je glavni sedež nemške vojske misije v Rumuniji, ubit član nemškega generalnega štaba major Dering. Nekdo je nanj oddal pet strelcev iz samokresa. Oblastem se je naglo poskušalo prijeti morilca. Ugotovili so, da je napadalec neki Arkisiotij, rodom Grk, po poklicu bivši bokser.

Ta nevshečni dogodek je izzval v rumunski javnosti obžalovanje, zlasti ker so sprva smatrali, da je umor političnega značaja. Preiskava pa je pokazala, da je Arkisiotij izvršil nepremišljeno dejanje in da gre za osebno maščevanje. Morilec se je kritično noč v kavarni »Bukarešta« spril z majorjem Deringom. Preiskava se nadaljuje.

Obtoženi bivši ministri

Bukarešta, 21. jan. e. Pravosodni minister je izdal tretje poročilo o delovanju preiskovalne komisije, ki preiskuje delovanje prejšnjih ministrov zlasti glede uporabe razpoložljivih fondov. Med temi ministri so tudi bivši ministrski predsednik Argetoanu, ki ni položil računa za vsako 2.5 milijona lejev. Morozov, višji šef tajne obveščevalne službe in vojni minister ni položil računa na vsoto 380 milijonov lejev, general Argezau, bivši vojni minister pa za 2.5 milijona lejev, bivši vojni minister Marinescu za 3.5 in kot notranji minister za 31 milijonov lejev. Bivši notranji minister Inkules ni položil računa za 37 in bivši rumunski veleposlanik v Parizu ter bivši prometni minister Frasanavici za 9.8 milijona lejev.

Življenjska sila narodov

Predsednik Roosevelt o demokraciji kot edini obliki vladavine, kjer se ustvarja sila prosvetljene ljudske volje

Washington, 21. jan. AA. (Reuter). Pri svečanosti, ki je bila prirejena ob priliki ponovnega ustoličenja predsednika Roosevelta, je imel predsednik USA govor, v katerem je poudarjal pomen in smisel uvajanja najvišjega funkcionarja Zedinjenih držav v posle. Med drugim je dejal:

Danes je glavna naloga ameriškega naroda, da zavaruje narod in njegove ustanove pred udarci od zunaj. Sredi dogodkov, ki se vrste drug za drugim z veliko naglico, je za nas napolnjen trenutek, da za hip obstanemo in pomislimo na naš položaj v zgodovini in da razumemo ponovno nastop, kar smo in kar bi mogli biti. Če ne bi tako postopali, bi tvegali velike nevarnosti.

Življenje narodov ni odvisno od števil let, pač pa od duha dotičnega naroda. Človeško življenje traja 70 let, včasih nekoliko več, včasih tudi nekoliko manj. Življenje narodov pa se nasplošno ocenjuje po veličini njegove življenjske sile. So ljudje, ki o tem dvomijo. So takšni, ki verujejo, da je demokracija kot oblika vladavine in kot življenjski okvir omejena in da je odvisna od neke vrste umetne mistike, da sta iz nekih nepojasnjenih razlogov tiranija in suženjstvo postala glavni val bodočnosti in da je demokracijo smatrati kot oasko.

Američani vemo, da to ni točno. Za nas pomeni demokracija vse, kar temelji na svobodni pobudi vsakega posameznika, moških in žensk, povezanih v skupnem delu, pri katerem gre za svobodo po svobodnih zahtevah svobodne večine. Mi vemo, da je demokracija edina oblika vladavine, kjer se ustvarja sila prosvetljene ljudske volje. Ta demokracija je ustvarila brezmejno civilizacijo, sposobno dati napredku novi brezkončni impulz in zboljati življenjske razmere na svetu. Mi to vemo, kajti kadar imamo pred očmi njeno akcijo, dobivamo vtis, da se demokracija neprenehoma širi čez vse celine, kar predstavlja najbolj človeško obliko, pa tudi najbolj napredno in najbolj nepremagljivo obliko človeške družbe.

Kakor vsake človeške bitje, tako tudi narod razpolaga z duhom, ki mora vedeti

vse in kakršnega moramo ohraniti, in živi z duhom, ki razume upanje in potrebe svojih sosedov in vseh ostalih narodov, ki žive na svetu v duhu, ki neprenehoma upada. Kakor vsako človeško bitje, ima tudi narod v sebi nekaj globljega, nekaj stalnega, nekaj, kar je večje kot vsi njegovi deli skupaj. To nekaj je največjega pomena za njegovo bodočnost, ker stori, da vsak narod žrtvuje vse, da ohrani svetlinje, s katerimi danes razpolaga. Težko je z besedo označiti tisto, o čemer govorimo. Vsi pa vemo, da je to duh in vera Američanov. Ta duh in ta vera sta plod stoletij. Demokratične aspiracije niso samo nova fraza v zgodovini človeštva, pač pa zgodovina človeštva tvori.

Vemo, da moramo na tem polju storiti še mnogo, da bi vsakemu državljanu dali možnost, da se pridruži čim večje znanje. Pa vse to tudi še ni dovolj, kajti treba je, da ohranimo tudi ameriškega duha. Če bi ubili tega duha, bi pomenilo to konec Amerike celc tedaj če bi se dalje žvela njeno telo in narodni duh sredi tisočletja sveta. To bi pomenilo tudi konec vseh narodov te poobline in konec narodov onstran oceana. Svobodnih in podrejenih. Često tudi ne upoštevajo časa kajti za nas, ki smo privilegirani, je obstojala svoboda že od nekdaj.

Roosevelt je za tem omenjal govor predsednika Washingtona leta 1789. Tedaj je prvi predsednik USA govoril o svetem ognju svobode in o usodi republikanskih vlad. Vredno smo pripravili braniti ameriški narod. Pripravljeni smo tudi na žrtve, ki jih bomo radi prinesli za obrambo domovine. Spritje velike nevarnosti, v kakršni dosedaj nismo bili še nikdar, je naš veliki cilj, da ohranimo in ovekovečimo nedotakljivost demokracije. Kot Američani moramo iti vedno naprej v službi domovine po božji volji vse do kraja.

Inozemske borze
Curih, 21. januarja. Beograd 10, Pariz 8,30, London 16,10, New York 431, Bruselj 69, Milan 21,75, Madrid 40, Amsterdam 229, Berlin 172,50, Stockholm 102,77, Oslo 98,50, Kopenhagen 83,50, Sofija 425, Bukarešta 215.

vsak hišni posestnik ter posameznik si bo v njej pridobil sposobnost za preprečitev požara, postopka pri izbruhu ognja, prve pomoči pri nezgodah, itd. Udeležba je odlična, zanimanje je veliko in uspehi so zelo lepi. Tečajni ustvarjajo tudi lepo tovarstvo med vsemi, saj so njih združenji vsi stavovi in sloji. Vsi se zavedajo, da se pri-

pravljajo za resne naloge, ki zahtevajo cellega človeka, resno voljo in razumevanje za pomoč bližnjemu in sebi.

V imenu banke uprave je organizatorjem zaščitne šole čestitkal načelnik doktor Ogrin, nato pa so si udeleženci ogledali moderno zaklonišče pod Gradom, kjer jim je vse naprave tolmačil arb. inž. Špinčič.

Karel Putrih in Stane Kregar razstavljata v Obersnelovi galeriji — Kregar prvič razstavlja večje število svojih del

Ljubljana, 21. januarja. Oba razstavna prostora Obersnelove galerije na Gosposvetski cesti sta se napolnila; kipar Karel Putrih in slikar Stane Kregar sta pokazala občinstvu svoja novejša dela. Kregar gvaše in risbe, Putrih pa miniaturno plastiko.

Se ko je bil slikar Stane Kregar izrazit »nadrealist«, smo ugotovili, da je nadarjen slikar z izrednim smislom in občutjem za harvo. Ko je v nadaljnjem razvoju opušal izključno nadrealistično pojmovanje slikarskega oblikovanja, so se njegove čisto slikarske kvalitete še bolj vidno kazale ter prihajajo zdaj, ko bo kmalu morda že bivši nadrealist, še bolj do veljave. Prvič je razstavil večje število posrečenih gvašev in risb. Vsa dela kažejo, kako se hoče Kregar osvoboditi nadrealizma in postati soliden, dober, normalen slikar, toda nadrealizem je v njem trdovraten in odporn element, ki se še vedno v tej ali oni obliki, včasih prav prikrito in zahtrebno, pojavlja v sliki. Zaradi tega se že Kregarjeva dela še vedno motivno prisi-

ljena narejena, neživa, dočim jim s stališča barve in linije ni kaj očitati.

Kipar Putrih je razstavil nekaj skic in malo ter srednje plastiko. Skice kažejo subtilne materializirane kretnje, med ostalo plastiko pa gledalci občudujejo dovršeno »Glavo«, »Janezka« in mali »Torzo«. Ni dvoma, da je Putrih odlični kipar, a je še v razvoju, ker čuti potrebo po dinamični razgibanosti, iz katere se dober kipar vedno povrne v popolno statičnost. Kakor se Kregar osvaja nadrealizma, tako se Putrih poglavlja v kiparstvu in ga bo talent čisto gotovo rešil nevarnosti, da bi postal samo dekorativen ali »literarni« kipar.

Razstava je zelo okusno prirejena v celoti, le vsi okvirji pri Kregarjevih slikah niso primerni tehniki in motivom. Dasi so sicer okvirji na sebi prekrasni. Razstava bo odprta do konca tega meseca in ogledali si jo bodo vsi ljubitelji slovenske umetnosti in posebno vsi, ki jih zanima napredek in razvoj naših mladih

Ančica Jelačić tretja Carmen Gostovanje Josipa Gostiča, ki je bil odličen don Jose

Ljubljana, 21. januarja. Za teatarskega sladokusca nudi zasedba pevski in igralški tako bogate, izrazno izredne pesterne operne partije, kakršna je Carmen prav poseben, zares pikanten užitek. Tudi v Ljubljani je vedno manj ljudi, ki hodijo opere gledat kot drame, pri katerih jim je glasba in petje le bolj ali manj prijetna, ter bolj ali manj razumljiva melodična spremljava. Bizetova Carmen pa je glasbena drama, pri kateri se zaveda tudi najmanj muzikalna publika, da sta enako važni drama in glasba in ju uživa v celoti.

»Hočem smeha, joka, strasti, sovraštva, fanatizma, ljubezni, zločina, da me zadivijo in očarajo«, je zapisal Bizet, glasbeni novotar, modernist. Obrnil je hrbet opernim tekstom, v katerih so nastopale izključno le slavne visoke dame ali nedolžne punčke iz ljudstva, pa plemiči, vitezi, romantično nabuhli junaki in kavalirski razbojniki. Vzel je libreto, ki postavljala na oder delavke iz tobačne tovarne, cigane in ciganke, natakarike najslabše besnice, pesalske z ulice, tihotapce in bilkoborce. Za časa krstne uprizoritve njegove »Carmen«, 3. marca 1875 v Parizu, so smatrali tako osebo na opernem odru prav za prav za silno spotikljivo, za sodrgo, ki žali dober okus in vladajoče manire. Parižanom se je zdelo, da je buhni vanje z odra smrad beznic, vlačug in tatov, ko so prvič gledali »Carmen«; strastna, čustvena bujna, razburljiva glasba in vrel odkritost in ognjivito petje jim je odpor proti takšni revolucionarni novotariji le še dvigalo.

Pa se je tudi pariška publika zavedala, da je Carmen silna drama ljubezni in moške časti, usodna tragedija spolov, pretresljiva kljub svoji romantičnosti in zajeta iz globlin življenja najnižjih slojev, ki imajo prav tako občutljivo dušo in srce kakor najvišja gospoda.

Bizetovo moderno načelo »Več realizma« je zmagovalo tudi v operi, potegnilo za seboj skladatelje vseh narodov, »Carmen« pa je po avtorjevi priznani smrti zavladala po vseh svetovnih odrih s svojo močno, izvirno, edinstveno svojostjo in edinstveno popularno glasbo.

Tudi v Ljubljani je že dolga desetletja med najbolj priljubljenimi operami, in za-

to je prav, da nam operna uprava nudi v glavnih partijah različne pevce, ki zanimanje za itak dobro uprizoritev še podpirajo.

Zagrebaška mezzosopranistka gđc. Ančica Jelačićeva je po naši marljivosti in velesposobnosti Kogejevi in po naši odlični stalni gostji: partiji mjuturno izjemno ustrezajoč gđc. Karlovičevi podala Carmen zopet na svoj način, ki ji je prinesel vesplošno priznan velik umetniški uspeh.

Gđc. Jelačićeva ima velik, prodoren, topel in vzorno izenačen glas, lahko zmagovalit v vseh legah, tehnično pa dovršeno izbrusen organ, ki obvladuje igranje višine in globine ter zveni zlasti v srednji legi zelo prijetno. Brez vsakršnih naporov, brez zadržkov in dihanju podaja partijo vseskozi lahkotno, mestoma igrivo, da izraža tudi s petjem vso demonsko lahkomišelnost kotne ciganske cigarete, natakarike in tihotapke. V igri je odlično igrala najprej delavko, strastno, divjo zapeljivko, nato šarmantno damsko plesalko, pa mrzlo nezvestnico in končno obupno trgoglavko, ki tvega celo življenje. Izpreminjanje značajeve je ustvarjala močno in vseskozi naravno. Tudi zunanje je polno ustrezala realistični ulozi s svojo nežno, po obliki zares cigansko Carmen jeguljaste prozosti. Tem bolj je pri tem učinkovala s polnostjo svojega organa.

Bila je po vseh dejanjih navdušeno klicana na rampo in obdarovana z obilnim cvetjem.

Odlični don Jose je bil kajpak zopet naš ljubljeneč, Josip Gostič. Sicer v igri mestoma mirnejši, kakor smo ga vajeni po Franclovi eruptivnosti, toda v glavnih prizorih močan in prepričljiv. Cvetlično arijo je zapel divno, a prizor v gorah ob slovesu s Carmen je bil v prav elementarnem dramatski. Dvospjev z Micaelo v 1. dejanju je bil vzoren, a v zadnjem dejanju je žel za svoj čustveno globok in tehnično odlično izvajani sprev zaslužen toplo priznanje.

Zelo je ugajala Micaela naša Vidaličeva, ki je ustvarila s njo novo poetično osebnost posebne mišnosti in jo kljub še znatni glasovni nesvobodnosti tudi pevski vskok prinašala prav zadovoljivo. Žela je v 3. dejanju celo specialen aplavz.

V ostalem je bila predstava tudi z ozirom na orkester, zbor in balet zopet dobra.

Fr. G.

Boleznica

KOLEDAR

Danes: Torek, 21. januar: Neža

DANASNJE PRIREDITVE

Kino Moste: Alahov vrt in Anton poslednji

Razstava kiparja Putriha in slikarja Kregarja v Obersnelovi galeriji, odprta od 8. do 18.

Sadnarska in vrtnarska podružnica: predavanje nadzornika Josipa Strelija o »Pripravi zemlje, o sajenju in gnojilju sadnega drevja« ob 19. v kemski dvorani I. drž. gimnazije v Vegovi ulici.

Predavanje dr. A. Breznika: »V katero smer se razvija slovenski jezik?« ob 20. v dvorani Trgovske akademije na Bleiweisovi cesti.

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Mr. Leustek, Resljeva cesta 1. — Bahovec, Kongresni trg 12. — Komotar, Vič, Tržaška cesta 43.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri

Torek, 21. januarja: Othello. Red A.

Sreda, 22. januarja: Revizor. Red B.

Četrtek, 23. januarja: Na dnu. Gostovanje mariborskega Narodnega gledališča.

Izven. Cene od 30 din navzdol.

Petek, 24. januarja: ob 15. uri Romeo in Julija. Dijaška predstava. Globoko znane cene.

Sobota, 25. januarja: Othello. Izven.

OPERA

Začetek ob 20. uri

Torek, 21. januarja: Friderika. Red terek.

Gostovanje J. Gostiča.

Sreda, 22. januarja: Vesele žene windsorske. Red sreda.

Četrtek, 23. januarja: Sabška kraljica. Red četrtek. Gostovanje J. Gostiča.

Petek, 24. januarja: zaprto. (Generalka).

Sobota, 25. januarja: Hlapec Jernej. Krstna predstava. Red Premierski.

Ljubljanska bolnica v letu 1940

Ljubljana, 21. januarja. Lanj se je zdravilo v splošni bolnici v Ljubljani 35.600 bolnikov. Mesečno je bilo povprečno sprejetih okrog 1600 moških in okrog 1300 žensk. Največji naval bolnikov je bil v aprilu, ko je bilo sprejetih 1897 moških, v juliju, ko je bilo sprejetih 1761, in v avgustu, ko je prišlo zdraviti se 1708 moških. Žensk pa je bilo največ sprejetih v maju, in sicer 1425, in v juliju 1437.

V bolnici se je lani zdravilo 101 bolnikov več kakor predlansko. Zdravilo se je 19.861 moških in 15.739 žensk. V bolnici je lani umrlo skupno 613 bolnikov, in sicer 377 moških in 236 žensk. Umrljivost med moškimi je bila največja v aprilu, ko je umrlo 41 moških. Tudi žensk je umrlo največ v aprilu, in sicer 34.

Zdravljenje v bolnici je bilo lani odklonjeno 1950 bolnikom, in sicer v glavnem zaradi tega, ker obolenje ni bilo hudo, v mnogih primerih pa tudi zaradi pomanjkanja prostora. S prostorom v bolnici je bil lani seveda zaradi večjega navala bolnikov še večji križ. Domala vse leto so morali številni bolniki spati na zasilnih posteljah in nosilih, čisto tudi na hodnikih ali pa po trije v dveh posteljah. Zdravniški kakor tudi strelšniški osebje je moralo opraviti ogromno delo.

Potrdil za ambulantno zdravljenje v bolnici je dobilo 3031 bolnikov, in to po večini državni nameščenci in revni ljudje. Sprejemni urad, ki je bil z delom vedno preobremenjen, je sprejel odnose odpravil povprečno po 111 bolnikov na dan.

Toplo kakor v Dalmaciji

Ljubljana, 21. januarja. Vremenskih presenečenj še ni konec. V nedeljo se je ostra zima v nekaj urah sprevrgla v pomlad. Včeraj se je južno vreme uveljavilo na vsej črti in pretekla noč je bila nenavadno topla, tako da je do davi že marsikdo na strelah pobral ves sneg. Davi je bila v Ljubljani minimalna temperatura višja kakor včeraj maksimalna; znašala je 5,2 stopinje. Še mnogo toplejše je pa bilo davi v Mariboru, kjer 9 stopinj! Tako topla ni pogosto pri nas zjutraj niti aprila. Nekaj izrednega je, da je davi znašala temperatura v Mariboru prav toliko kakor v Dubrovniku. To se pač zgodi zelo redko. Davi je bila temperatura v vsej državi nad 0,0 stopinje.

Vendar se motijo tisti, ki mislijo, da je zime že konec. Pri nas je navadno najmrzejši mesec februar. Pričakovati moramo da bo prihodnji mesec še hudi mraz. Sedanje južno vreme pa seveda tudi ne more dolgo trajati. Današnja zemunska vremenska napoved se že glasi, da se bo v severozapadnem delu države zjasnilo ter da bo nastopil mraz. Doslej se ta napoved še ni uresničila; vsekako pa ni verjetno, da bi pobil ves sneg. Verjetnejše je, da bo ob novem vremenskem prehodu začelo zopet snežiti.

Iz Trbovelj

— Krsti, poroke in smrti. V Trbovljah so bili krščeni: Lanišnik Ivana, Polutnik Danijela, Vetrnik Darinka, Krainc Anton, Amon Franc, Kočar Vera, Kastelic Jožef, Repovž Jožef, Kovac Franc. — Poročili so se: Kaftna Milan, rudniški nameščenev v Kočevju in Zorž Anica, zasebnica. Bilo srečno. — Umrli so: Vukavčev Antonija, hči rudarja, 7 mesecev; Suhodolčan Jožef, sin rudarja, 14 dni; Žilnik Franc, unok, rudar, 59 let; Kotar Helena, roj. Honšek, vdova, 87 let. Naše sožalje!

— Minimalno potrošnje električnega toka je odredila družna elektrarna v Trbovljah ter jo določila na 4 Kw. Potrošniki, ki bi potrebovali manj od te količine bodo morali plačati 4 Kw. Določba se med konzumenti toka razlaga na razne načine!

Nobenih napadov na Anglijo

London, 21. jan. s. (Reuter). Preteklo noč ni bilo na Anglijo nobenih sovražnih letalskih napadov.

Cenzura v nezasedeni Franciji odpravljena

Vichy, 21. jan. e. (United Press). Sinoči je bilo uradno objavljeno, da je v nezasedeni Franciji od danes naprej odpravljena cenzura. Ustanovljen bo neke vrste posvetovalni cenzorski oddelek. Vsem tujim dopisnikom je bilo sporočeno, da na lastno odgovornost poročajo o dogodkih, ki se tičejo Nemčije in Italije. Stara oblika cenzure ostane še naprej v veljavi za vse vesti, nanašajoče se na maršala Petaina in na narodno varnost.

Po incidentu v San Francisco

San Francisco, 21. jan. AA. (DNB) Oba mornarja, ki sta raztrgala nemško zastavo s poslednja generalnega konzulata v San Franciscu, sta prišla včeraj pred sodišče. V četrtek bo izvršena sodba. Do tedaj bosta oba pod nadzorstvom pomorskih oblasti. Sodnik, ki bo sodil oba mornarja, je izjavil, kakor poroča Associated Press, tole:

To je prestopki proti drugemu narodu, s katerim živimo v miru. Kot uradnik takega postopanja ne morem opravičiti. Ame-

riški predsednik je zrekel željo, da b Amerika ostala zven spopada. Naša dolžnost je, da ga pr tem podpramo.

Neuspela grška pogajanja z Rusijo

Carigrad, 21. jan. s. (Columbia B. S.) Semkaj je prispela iz Rusije grška trgovinska misija, ki se je pogajala za siliten-tev trgovinske pogodbe za dobavo ruskega premoga. Pogajanja pa niso uspela.

Švicarska pogajanja v Moskvi

Moskva, 21. jan. AA. (Tass). Švicarsko trgovinsko zastopstvo, ki ga vodi Ebrard, delegat za trgovinska pogajanja z inozemstvom v švicarskem gospodarskem ministrstvu je 20. t. m. prišlo v Moskvo.

Potres na otoku Kipru

Nikozija, 21. jan. AA. (Reuter). Včeraj dopoldne so čutili na otoku Kipru potres, ki je trajal približno 30 sekund. Porušenihi je bilo precej hiš. Na področju, kjer leži mesto Famagusta (ob vzhodni obali otoka) je bilo ranjenih 7 ljudi, ubit pa nihče. Na tem področju je potres razjedal 44 hiš.

Nikozija, 21. jan. AA. (Reuter). Uradno je bilo objavljeno, da je potres razrušil 50 hiš, 100 poslopjaj je bilo poškodovanih v Paralimni pri Famagusti. Prebivalstvo biva začasno pod šotiri in vlada skrbi za njihovo prehrano. Slavni stolp »Othello« in katedrala sv. Nikolaja v Famagusti sta lažje poškodovana.

Ljubljanska zaščitna šola v novih prostorih

V Ljubljani je okoli 11.000 obveznikov za pasivno obrambo mesta pred zračnimi napadi

Ljubljana, 21. januarja. Včeraj popoldne je bila otvorjena zaščitna šola ljubljanske mestne občine v novih prostorih v Mestnem domu. Navzoči so bili številni predstavniki oblasti in aktivni sodelavci v zaščitnem delu Ljubljane. Banško upravo je zastopal načelnik dr. Ogrin, divizijo pa kapetan Mihaljo Mitič. Slovesnost je otvoril župan dr. Adlešič, nakar je magistratni direktor in načelnik zaščitnega oddelka g. Jančigaj prečital poročilo k otvoritvi novih prostorov zaščitne šole.

Že sredi leta 1933. je bil ustanovljen v Ljubljani odbor za zaščito mesta pred napadi iz zraka, kmalu nato pa je mestna občina za te posle namestila posebnega referenta. Ker ni bilo tedaj še nobenega vojnega razpoloženja, delo ni bilo sistematično in intenzivno. Oživilo pa je delo v oddelku, ko so bili tudi v naši državi izdani posebni predpisi glede zaščite pred napadi iz zraka. V septembru 1939 je moral mestni župan ustanoviti poseben oddelk za vojnazaščitne posle, tako zvan zaščitni urad, ki obsega vse panoge zaščite, tako gasilsko, zdravstveno-kemično, tehnično, obveščevalno in splošno propagandno. V vseh panogah se je pričelo z intenzivnim delom. Splošni propagandni osek je organiziral vse poslovanje, izdelal sistematični načrt dela in popisal ter uvrstil obvezne pasivne obrambe in obveznike pomožne vojske. Vsi obvezniki so bili dodeljeni hišni zaščiti, hišni industrijski zaščiti ali javni zaščiti. V okviru teh panog so bili obvezniki razvrščeni v zdravstveno, kemično, tehnično, gasilsko ali obveščevalno službo, tako da noben obveznik ni dvakrat zaposlen. Pri številu 11.000 obveznikov je bilo to delo ogromno in zamudno. Upoštevale so se želje glede dodelitve, ni se pa moglo ugotoviti primernost in sposobnost dotične osebe za predmetno službo. Obvezniki tudi niso bili doslej poučeni o svojih splošnih nalogah ter izučeni v

posebnih strokah, katerim so bili dodeljeni.

Zato se je sporedno s popisom in organizacijo obveznikov mislilo tudi na način izvajanja in obnem revizije obveznikov vseh panog pasivne obrambe. Zato je bila ustanovljena mestna zaščitna šola.

Že maja 1940 se je pripravljala ustanovitev take šole, kakršno imajo tudi Beograd, Zagreb in druga mesta, ki so sedež banovine. Ko je bila prva panoga, namreč industrijska zaščita organizirana, je pričela šola dejansko poslovati. V novembru lani so se pričeli tečajji za industrijske ekipe ter za starejše javnih služb. Tečajji so bili v delovni sobi gasilcev in v šentjakobski šoli. S preselitvijo socialno-političnega urada v bivše prostore mestnega pogrebnega urada pa je dobila zaščitna šola svoje prostore v Mestnem domu. V teh prostorih se je tudi že začela nova vrsta tečajev za hišno stanovanjsko zaščito.

V vseh tečajih predavajo mestni uslužbenci, pravniki, profesorji, inženjerji, zdravniki in gasilski strokovnjaki. V to šolo bodo prišli vsi, ki so poklicani, da aktivno sodelujejo pri obrambi pred napadi iz zraka. Izvedbali se bodo tisti najprej, ki bodo pri obrambi najbolj nujni.

Prostori so sicer skromni, a primernejše prostore bi bilo težko dobiti in zaščitni urad razpolaga s skromnimi sredstvi. Vse stroške za zaščitno šolo nosi mestna občina sama. V šoli bodo na razpolago tudi stalni posvetovalni organi. V šoli bo tudi stalna razstava pasivne zaščite. Šola bo nadalje opravila tudi izbiro obveznikov za določena mesta. Vsi tisti namreč, ki so bili predlagani ali so se prijavili za določena mesta v pasivni obrambi, so potrjeni v svoji funkciji šole, ki jih mestno poglavarstvo kot zaščitno oblastvo prve stopnje postavi na to mesto in jim da obrambni razpored.

Šola bo opravljala izredno koristno delo tudi v mirnem času. Vsaka industrija in

Radio v službi naroda

Ljubljana, 21. januarja. Pod tem naslovom je priobčilo nedeljsko »Jutro« uvodnik, ki zelo prizanesljivo opisuje hibe našega radia in predlaga nekaj nujnih izprememb, da bi ta ustanova lahko res služila svojemu namenu. Da so izpremembe, zlasti v pogledu nacionalne vzgoje poslušalstva res silno potrebne, nam zelo zgovorno dokazuje gospod, ki ima vsak teden pomenek s poslušalci pod naslovom »Slovenskino za Slovence«. V svojem prvem predavanju letošnjega leta si je ta gospod dovolil prečuden izpad. Nekdo ga je vprašal, kaj je bolj pravilno pisati »jugoslovenski« ali »jugoslovanski«, nakar je predavatelj zabelil konec svoje zgodovinsko povsem zgrešene razlage z dodatkom, ki je, milo rečeno, skrajno neokusen in neumesten. Dejal je: »Jugoslovenskega naroda pa ni, ker ga jaz še nisem videl.«

Naj nam ta gospod predavatelj o priliki pove, dal je že videl francoski, ruski ali nemški narod. Nedvomno je videl enega, dva ali morda celo več sto sinov ali hčern teh narodov, narodov samih pa gotovo še ne. In katerih narodov on ni videl, tistih po njegovi čudni logiki ni. Gospod, ki je bil še ne tako davno drugačnega mišljenja, danes pa toli cikajoči slovenoborski čvček, naj si nekoliko oveseli spomin na polpretekle čase, pa mu bo takoj jasno, da jugoslovenski narod je. Tvorijo ga oni sto in stotisoči, ki so padli na bojiščih za svobodo in za Jugoslavijo ter naposled tudi za močnost, da ta gospod lahko danes v radiu prevrača slovenoborske kozolce. Tvorijo ga one množice, ki so trpele po ječah in internaciji, tvorijo ga oni milijoni, ki so l. 1918. in tudi že davno prej burno in navdušeno prisegli na narodno edinstvo. Dopusčamo, da jih gospod predavatelj ni videl, najbrž ga ni bilo nikoli zraven, ne tu ne tam.

Nekoliko strano preklestvo visi nad našim ljudstvom. Kadar koli napočijo veliki časi, ki kujejo usodo narodov, sklenemo resolucije in deklaracije o narodnem edinstvu, ki jih naša politična zgodovina pomeni še najmanj pol tuceta, brž ko pa kaj dosežemo, se takoj pojavijo muhoborci in proglašajo množestvene prisrge za smeš-

no šaro, ki jo je treba korenito odstraniti.

Policijska kronika

Ljubljana, 21. januarja. V zvezi z vlomom v stanovanje zoboteknika Mavserja Pod ježami v Zelenu jami, kjer je bilo ukradenih 28 tisočakov, je policija včeraj aretirala več osumljencev, zdi se pa, da še vedno

Priprave za uvedbo živilskih nakaznic

Banova naredba o nakaznicah za moko in kruh — Kako je Slovenija preskrbljena z živečim

Ljubljana, 21. januarja. Nakaznice za moko in kruh so pripravljene in te dni jih bodo že začeli razdeljevati po vsej banovini. Obenem je bila podpisana banova naredba o nakaznicah za moko in kruh. Nakaznice bodo uveljavljene 1. februarja, kakor smo napovedali. Vsa druga živila, razen pšenične moke in kruha, bodo poslej napredaj se brez nakaznic.

V preskrbovanju prebivalstva z živečim in razdeljevanju hrane se je začel vendar uveljavljati red. Preskrba prebivalstva z živečim je pač življenjsko vprašanje, da so se ga morali lotiti z vso resnostjo. Če je bilo med številnimi ukrepi storjenih kaj napak, se je kmalu pokazalo, da se je tem bolj očitvala potreba po primernejših, hitrejših in odločnejših ukrepih. Nekateri ustanove, ki jih je poklical v življenje dandanašnji poseben čas, da so začele skrbeti za prehrano prebivalstva, so se vživele v svoje pomembne naloge ter se vedno bolj uveljavljajo v gospodarskem in socialnem življenju. Med nje spada tudi Banovinski prehranjevalni zavod v Ljubljani (Prevod); od te ustanove zavisti v veliki meri, kako bo Slovenija preskrbljena z živečim in kako bo hrana razdeljena med prebivalstvo. Zato je bilo posebno potrebno, da je zavod povabil zastopnike ljubljanskih listov, da bi bila javnost nekoliko poučena o zadevi, ki zdaj najbolj zanima množice: kako je Slovenija preskrbljena z živečim in kako bo urejeno razdeljevanje.

Zakaj nakaznice

Nedvomno je potrebna neka ustanova, ki mora prevzeti odgovornost, da je prebivalstvo preskrbljeno z živečim dovolj do nove letine. To odgovornost je pri nas prevzel Prevod. Njegova največja skrb je, kako preskrbeti za Slovenijo dovolj pšenične krušne moke, ker je bila lani slaba letina in na trg prihajajo mnogo manjše količine pšenice. Da ne bo prebivalstvo ostalo brez kruha, je treba zbrati zaloge pšenice in moke. Da pa bodo zaloge primerno razdeljene med prebivalstvo ter da ne bo nikjer primanjlovala moka in kruh, je pač potreben primeren način razdeljevanja. Zaloge namreč ne bodo tako velike, da bi smeli pripuščati kupčije blaga pri posameznikih.

Prodaja mnogo večja zaradi kupčije zalog

Morda bi kdo ugovarjal, da zaradi posameznikov, ki kupijo življenjske potrebščine, vendar ni treba uvajati nakaznic. Navadno je finančni minister navedel primer, kako nenavadno se je povečala prodaja monopolnega blaga v primeri s prometom pred začetkom vojne. Razumljivo pa je, da ljudje mnogo več kupujejo tudi življenjske potrebščine. O tem se sicer niso zbrali vsi potrebni zanesljivi podatki, a nekatere številke vendar kažejo, da je zdaj »poraba« večja kakor pred 1. septembrom l. 1939. Tako je znašala poraba sladkorja (po navedbah trgovcev) l. 1939 915 vagonov v Sloveniji, medtem ko znaša zdaj po 102 vagona na mesec, kar da na leto nad 1200 vagonov. Tudi z mamo, da se tako okrog 300 vagonov sladkorja porazgubila v zasebnih skladiščih. Tudi pri olju so ugotovili znatno večjo porabo. L. 1939 ga je bilo v Sloveniji porabljenega 187 vagonov, zdaj pa znaša poraba na mesec 17 do 18 vagonov ali do 220 vagonov na leto. To se pravi, da je poraba zdaj večja za okrog 30 vagonov na leto.

Delo Prevoda

Banovinski prehranjevalni zavod ima nedvomno mnogo dela in zlasti začetek njegovega poslovanja ni bil lahek, saj je bilo treba ustanovo najprej organizirati. Bilo je mnogo začetnih težav, ki se vedno niso vse premagane. Zavod je prejel od 15. oktobra do 18. t. m. že 1595 dopisov, kar kaže, da je že njegovo administracijsko delo samo na sebi zelo obsežno. V istem času je zavod kupil 2590 vagonov raznega blaga in posredoval pri nakupu 320 vagonov življenjskih potrebščin.

Zakaj v Sloveniji koruzni kruh

Znano je, da je še v veljavni vlačna uredba, ki predpisuje zmes krušne moke iz 70% pšenične in 30% koruzne moke. Toda v naši banovini je že nekaj časa določena zmes iz 60% koruzne in 40% pšenične krušne moke. Po črki zakona naši peči prav za prav greše, ker pečejo kruh iz drugačne zmesi kakor je predpisano z ministrsko uredbi. Toda drugače izhoda ni, kajti skrbeti je treba, da bomo imeli dovolj kruha do žetve. To se pravi, skrbeti je treba, da zdaj, kaj bomo jedli tudi pomladne in poletne mesece, zato moramo varčevati. Bolje je, da jemo zdaj koruzni kruh, kakor da bi prihodnje mesece sploh ne bilo več pšenične moke napredaj. Slovenija bi potrebovala na mesec okrog 600 vagonov pšenične moke, a zdaj prihaja na tržišče tako malo pšenice, da lahko uvozimo največ 100 vagonov na mesec. Nekaj zalog imamo, a jih seveda ne smemo nespretno porabiti. Računati je treba, da bomo dobili do nove žetve še okrog 700 vagonov pšenice, odnosno moke. To seveda ni mnogo in primanjkljaj bo treba kriti s koruzno moko.

Koruze dovolj

Ni se popolne jasnosti, koliko je bilo pridelane koruze. Nekateri cenijo pridelke na 430.000 vagonov ali okrog 100.000 vagonov več kakor lani, po drugih pa znatno manj. Vendar pa je zanesljiv, da je bil pridelok dovolj dober za vse domače potrebe, čeprav bomo izvozili okrog 50.000 vagonov koruze. Ob tej priliki je treba naglasiti, da doslej ni bilo izvoženega niti enega vagona zadnjega pridelka pšenice kakor nekateri kdove s kakšnimi nameni raznašajo. Na poučenih mestih trde, da nihče niti ne misli tudi na najmanjši izvoz pšenice v Nemčijo ali katero koli drugo državo. V resnici pa Nemčiji in zunanji trgovini mnogo dolgujemo (saldo znaša okrog milijarde din). Nemčija je res dobila od nas v tej sezoni 1000 vagonov pšenične moke, toda ta moka je bila kupljena na slovaškem (menda je prispela iz SSR). Od slovaške moke je prejela tudi Slovenija 50 vagonov. Nikakor torej ne varču-

jemo pri pšenični moki zaradi izvoza. V resnici smemo prej pričakovati, če pojde vse posreči, da bomo še morda iz katere države prejeli kaj pšenice v zameno za naše blago (predvsem pride v poštev modra galica).

Pomanjkanje koruzne moke v mestih

Trenutno pomanjkanje koruzne moke v naših mestih ne pomeni, da bo primanjlovala koruze. Moka je premla v mestih, ker se trgovci niso dobro založili z njo, ko je bila še manjša poraba. Čim je pa bila uvedena druga zmes za kruh, se je poraba koruzne moke zelo povečala in zaloge pri trgovcih so bile kmalu izčrpane. Doslej (do 18. t. m.) je Slovenija dobila iz Banata že 993 vagonov koruze. V četrtek je Prizad začasno ustavil izdajo dovolilnic za prevoz koruze, a v nekaj dneh bomo zopet redno prejemali pošiljke. Na dan dobimo po 30 do 40 vagonov koruze. Računajo, da znaša poraba na dan 25 do 28 vagonov, tako da lahko gre 10 do 12 vagonov v zalogo. Če se bo Prizadu posređilo nakupiti dovolj koruze — kar je izvedljivo v razumnih ukrepih — bo koruze v Sloveniji čez mero dovolj. Upoštevati je treba še, da nam je tudi banovina Hrvatska obljubila prodati 6000 vagonov koruze in svoje obljube ni preklcala.

Vprašanje mletja

Slovenija uvaža koruzo in pšenico, ki morata iti zato skozi naše mline, preden dobimo moko. Računati je treba, da je treba zmleti na mesec okrog 800 vagonov pšenice in koruze, kar nikakor ni malenkost, zlasti se, ker naši mlini ne morejo pogosto izrabiti vse kapacitete. Večina jih je namreč odvisna od vodne sile, a zaradi dosežanje hude zime je bilo malo vode. Če bo pa poslej toplejše vreme, bodo mlini lahko opravili mnogo več dela. Pri tem bo še treba urediti primerno razdelitev dela na posamezne mline glede na potrebe po moki posameznih pokrajin; v nekaterih pokrajinah je namreč mnogo mlinov, v drugih pa v primeri s porabo moke premla. Zato bo treba uvažati tudi moko, ne le koruze, če mlini ne bodo zmagovali vsega dela. Nedavno so se organizirala številna mlinška podjetja v Banatu (okrog 100) in zdaj ponujajo tudi nam koruzno moko.

Racioniranje: sladkor, olje, mast

Nakaznice za pšenično moko in kruh bodo uvedene prihodnji mesec, med tem ko bodo druga živila še nadalje brez nakaznic. Toda s tem ni rečeno, da bo lahko vsak kupoval kolikor bo hotel. Zdar je že ugotovljeno, koliko znaša poraba posameznih živil v banovini in v večjih krajih. Tako porabi n. pr. Ljubljana na mesec 33 vagonov sladkorja, Maribor 19 in Celje 9. Sladkor na debelo razdeljujejo na približno 30 postajah. Nabava sladkorja je pri sedanjem načinu precej počasna. Groist naroča sladkor po Prevodu, a dobi ga ne more več kakor l. 1939. Prevod preda naročilnico prodajni centrali za sladkor. Centrala čez nekaj časa sporoči trgovcu, katera tovarna mu bo dala sladkor, ter zahteva, da ji ga plača. Šele ko tovarna prejme denar in ko je za prevoz prost vagon, je blago odposlano. Sladkorja bi ne smelo primanjlovati, saj ga bo proizvodranega okrog 1000 vagonov več kakor lani. Baje bo banovina Hrvatska tudi uvozila za svoje potrebe menda 1200 vagonov sladkorja iz inozemstva (Nemčije), tako da bo še tem več domačega ostalo za ostale pokrajine v državi. Slovenija bo prejela toliko sladkorja, da bodo zaloge dovolj velike za tri mesece, čim bodo urejene formalnosti. — Za prodajo sladkorja, kakor tudi olja in masti, bodo naša uvedene družinske legitimacije, knjižice, da bodo z njimi vodili nadzorstvo nad prodajo.

Tudi olja in masti dovolj

Neupravičen je strah, da bo morda primanjlovalo olja in masti, a kupčije bodo morali onemogočiti. Da bo dovolj olja v

Nakaznice za kruh in moko

S 1. februarjem bo v vsej dravski banovini uvedena prodaja kruha in moke na nakaznice

S 1. februarjem t. l. bodo na področju dravske banovine uvedene karte za kruh in moko, ki bodo imele uradni naziv: nakaznica za kruh in moko. Odredbo o teh nakaznicah, s katerimi se uvaža racioniranje kruha in moke, bo ban podpisal v teku današnjega dne. O priliki uvedbe nakaznic za kruh in moko je predsednik »Prevoda« g. Fran Snoj podal predstavnikom časopisja nekaj informacij.

Ze z banovo odredbo o oskrbovanju s pšenico in moko, ki je stopila v veljavo 1. januarja t. l., je bil storjen prvi korak k racioniranju prodaje pšenične moke. S to naredbo je določeno, da ne sme dati noben trgovec istemu odjemalcu na mesec več mlevskih izdelkov iz pšenice, kakor toliko, da odpade na vsako osebo na mesec 4 kilograme pšenične moke, za otroke po 3 in 2 kg, za delavce, ki so zaposleni pri težkih ročnih delih, pa 5 kg.

Količine, ki so bile uvedene že s to odredbo, bodo tudi po 1. februarju ostale nespremenjene. Pomisliti je treba, da velja racioniranje samo za pšenično moko in kruh, kolikor je izdelan iz pšenične moke, ne pa za koruzno moko, ki se lahko kupuje v neomejenih količinah. Ker se enotni kruh v dravski banovini po banovi odredbi o peki in prodaji kruha, ki je prav tako stopila v veljavo 1. januarja t. l., peče tako, da je izdelan iz 40% emotne presejane pšenične moke ter iz 60% koruzne moke, je količina kruha, ki se bo lahko kupila na nakaznico toliko večja. Namesto 1 kg pšenične moke bo vsakdo lahko kupil 3,33 kg kruha.

4 kg moke ali 13,3 kg kruha na mesec

Normalna nakaznica za odraslo osebo daje pravico nakupa 1 kg pšenične moke odnosno testenini ali 3,33 kg enotnega kruha na teden. Mesečna količina znaša to-

pomladnih in poletnih mesecev, ko je poraba večja zaradi zelenjavne hrane, morajo trgovci prihraniti v prvih treh mesecih četrtino mesečne količine za poznejše mesece. O porabi vodijo točno kontrolo na podlagi prijav trgovcev vsakih 14 dni o prodaji blaga. V Sloveniji bo v tej sezoni proizvodnjeno več bučnega olja. Na Hrvatskem je bilo kupljeno 250 vagonov bučnih koščic in razen tega še na račun okrog 300 vagonov krompirja, ki ga damo Hrvatski 20 do 35 vagonov olja.

Masti mora Slovenija uvažati okrog 30 vagonov na leto, in je že skoraj dovolj založena z njo. Trgovci uživajo nekatere ugodnosti, da bi se trgovina z mastjo bolj razvila. Upoštevati je treba tudi, da zdaj mnogi zasebniki uvažajo mnogo bolj prastike kakor druga leta, tako da se nam ni treba bati pomanjkanja, čeprav bomo izvozili precej prastikov.

Štiri vrste nakaznic

Ena in iste nakaznice bodo veljale za moko in kruh. Na nje bodo odjemalci dobili določeno količino kruha ali moke. Nakaznica bo veljala za mesec dni in prodajalec bo pri vsaki prodaji odrezal odrezek nakaznice za določeno količino kruha ali moke. Na celo nakaznico bo posameznik lahko kupil na mesec 4 kg moke ali 13,30 kg kruha (namesto 4 kg moke 3,33 kg kruha). Celo nakaznico dobi odrasel človek, to se pravi, kdor je 14 let star. Otroci v starosti 6 do 14 let bodo prejeli po 3 kg moke na mesec, v starosti izpod 6 let pa po 2 kg. Pri težkem delu zaposleni delavci bodo prejeli po kg moke več na mesec. Ni pa še točne opredelitve kdo je »težki delavec«. Razen teh vrst nakaznic bodo uvedene še posebne za tuje. V gostinskih obratih nakaznice ne bodo uvedene, a primerno bo urejeno, da bodo gostilne in slaščičarne prejemale potrebne količine moke, in sicer po prehranjevalnih odborih.

V manjših krajih bodo nakaznice razdeljevali prehranjevalni odbori. Nakaznica velja 25 par. Tiskarski stroški znašajo 12 par. 10 par izkupička bodo prejeli občinski prehranjevalni odbori za svoje stroške, 3 pare pa Prevod, da razdeli li okrajnim prehranjevalnim odborom po 1000 din za njihovo delo. V Sloveniji je 412 prehranjevalnih odborov. V Ljubljani bodo nakaznice najbrže delili trgovci. Delili jih bodo na 220 krajih. Kdor bo hotel prejeti nakaznico, bo moral izpolniti formular ter izjaviti — neobvezno — da nima zaloge moke in da prevzame vso odgovornost za posledice lažne izjave. Če bi se namreč izkazalo, da je imel zalogo, bi bil strogo kaznovan. Kdor se ne bo hotel izjaviti ne bo prejel nakaznice.

Nakaznice ne dobi vsak

Ce bi bile izdane nakaznice za slehernega slovenskega prebivalca, bi ne bilo napredaj za vse dovolj moke in kruha; razumljivo je, da nakaznic ne morejo prejeti kmetičke družine, ki pridelajo dovolj žita za kruh. Seveda si pa bodo podeželski prehranjevalni odbori prizadevali, da dobe za svoja področja čim več nakaznic, zato razdelitev ne bo šla brez vseh težav.

V mestih seveda morajo prejeti nakaznice skoraj vsi prebivalci. Ljubljana porabi na mesec 33 vagonov pšenice in 50 vagonov koruzne moke, ljubljanska okoli- ca po 14 vagonov pšenične in 23 vagonov koruzne. Za prodajo teh količin moke bodo izdane nakaznice in razumljivo je, da ne kaže izdajati nakaznic za večjo porabo. Vendar pa s tem ni rečeno, da vedo že v naprej natančno, koliko bo znašala poraba moke po uvedbi nakaznic. Doslej je Slovenija porabila na mesec približno 240 vagonov pšenične in 355 koruzne. Približno tolikšne količine bodo morale biti poslej podane na nakaznice, to se pravi, nakaznic ne sme biti izdanih preveč, kajti sicer bi kupovali moko nekateri, ki bi jim ne bilo treba, a zopet drugi, ki jo morajo kupovati, bi je ne prejeli. Sčasoma bodo zbrani vsi potrebni podatki ter bo dognano, koliko nakaznic bo treba, da bodo razpoložljive količine živeča pravilno razdeljene med prebivalstvo. Vseh zlorab pa seveda ne bo mogoče preprečiti kljub najstrožjim kaznim.

morejo kupovati kruha in moke. Te kvote pa bodo določene na predlog banovinskih organizacij gostilničarjev in slaščičarjev.

Za vsako nakaznico za kruh in moko bo treba plačati 25 par. Od tega zneska odpade 12 par na stroške tiska, 10 par bo dobila občina, ki bo delila nakaznice. Iz sredstev ostanka 3 par pa bo Prevod dodelil vsakemu okrajnemu odboru za prehrano po 1000 din za režijo.

Potreba Ljubljane

Na podlagi nakaznic bo Ljubljana dobivala mesečno po 33 vagonov pšenične moke. Poleg tega se računa, da bo znašal konzum koruzne moke na mesec okrog 50 vagonov. Za vso Slovenijo pa bo na podlagi nakaznic predvidena mesečna količina 240 vagonov pšenične moke in 355

vagonov koruzne moke. Da bi se preprečilo nelegalna kupčija, bo z banovo odločbo prepovedan nakup moke pri kmetih, obenem pa bo prepovedano kupevanje z nakaznicami ali nelegalno kupevanje z moko.

Preskrbljeno je, da bodo vsi upravičenci o pravem času prejeli nove nakaznice za kruh in moko. Razdelitev teh nakaznic bo v Ljubljani organizirana tako, da se bodo nakaznice delile na 214 krajih.

Za ostala živila se zaenkrat ne bodo izdajale nakaznice, ker se še proučuje vprašanje, ali se naj racioniranje izvrši na podlagi nakaznic ali družinskih legitimacij za nakup. Pripravljen je načrt odločbe o družinskih nakupnih legitimacijah, v katere bi trgovci vpisovali vse prodane količine določenih vrst živil in življenjskih potrebščin.

Gostovanje mariborskega gledališča v Ljubljani

Mariborčani nastopijo v četrtek z dramo Gorkega „Na dnu“

Ljubljana, 21. januarja. Ko je gostovala predlanski prvič mariborska Drama v Ljubljani, s Cankarjevo dramo »Kralji na Betajnovi«, je pomenilo gostovanje prvotvornih kultur eno od tistih, o čem je pričalo razpadajoče gledališče, prisrčni sprejem, ki ga je pripravilo občinstvo igralcem in navdušeno odobravanje, s katerim se je zahvaljevalo gostom. Mariborsko gledališče je pod vodstvom upravnika dr. Brenčiča izprizilo svoje umetniško poslanstvo, ko si je pridobilo priznanje ljubljanskega gledališkega občinstva in kritike, ki sta znana po svojem strogem kriteriju.

Upravnik dr. Brenčič

vire Kraljeve in srčno dobro Kvašnjo M. Zakrajškovce ter pretresljivo podobno trpinke Ane v prikazu S. Gorinškove, ki nam jo je ustvarila z zrelo odsko umetnostjo. Ta njena stvaritev je po svoji kvalitativnosti na isti umetniški stopnji kakor njena znamenita kreacija matere v drami »Via mala«. V sredini moških pripadnikov temu življenjskemu dnu, so se uspešno uveljavili Košičev v maski in govornici svojega zamišljeni, lakomni in grabežljivi lastnik. Prav tako je doživel tudi ljubljanski ansambel v Mariboru enako prisrčen sprejem, ko je odigral Cankarjevo »Hlapca«. Pokazalo se je, da je izmenično gostovanje med Mariborom in Ljubljano resnična kulturna potreba, ker prinaša tako igralcem kakor občinstvu dobrodošlo spremembo ter jih seznaja z novim okoljem, ki je pri danih pogojih važen činitelj za razvoj in napredek obeh gledališč.

Mariborsko gledališče nam bo tokrat igralo umetnino iz ruske dramske literature, Gorkega štiridejanske drame »Na dnu« v režiji Jožeta Koviča. To delo je doseglo pri uprizoritvi v Mariboru izredno velik uspeh. Kritike pišejo sledeče: »... P. Kovičeva kreacija romarja Luke je potegnila v svojo ustvarjalno polje tudi ostale sodelujoče, o katerih je lahko trditi, da so bili dorasli svoji nalogi... Vsi elementi romarjevega značaja so se trpko odražali na P. Kovičevem Luki. V petorici žensk, ki jih je M. Gorki ustvaril v čudoviti zbor zavrnencev, srečujemo dovršen lik gospodarne in neutešeno strastne Vasilise Eme Starčeve, ki je bila vsa v žaru ognjevitga temperamenta, plemenite Nataše B. Razbergerjeve, ki je bila po svoji mlitini in sončnih potezih najbližja romarju Luki, klasično izoblikovano vlačugo Nastjo El-

subtilnosti za režiserja trdo preizkušnjo. Dogodkom in akterjem, je treba vdahniti polnokrvno življenje, ako hočemo, da nas njihova dejanja in njihove besede prepričajo. Gospod Jože Kovič je to preizkušnjo odlično prestopil. Njegova realistična režija nam je približala te ljudi z dna, njihova trpljenja, pričakovanja, sence in svetlobe. Posamezni prizori so bili prave umetnine, a tudi inscenacijska podstavitev je popolnoma ustrezala realizmu, režije in igrar. Tako moderno predstavo te kolektivne drame iz ljubljencev, uvrstili med najpomembnejše uspehe našega mariborskega dramskega odra... Opazili smo vrsto dovršenih igralskih stvaritev...«

Tretja kritika navaja: »... Mariborska uprizoritev, ki jo je pripravil J. Kovič je popolnoma uspešna, dasi je zajela dramo pred vsem v širino... Dokazala je glavno vrlino naše Drame, oblikovno moč in zrelost posameznih igralcev. Vsek v tej pisani množici je posrečeno zajel, obdelal in razčlenil svoj lik... V celoti je drama dosegla uspeh, kot individualistični prikaz oseb z dna življenja, kot pa kolektivistična drama...«

Četrta kritika navaja, da se je gibal režiser J. Kovič slovnogo sigurno v smeri naših moskovskega umetniškega gledališča, katerega gostovanje pred 20imi leti so zapustili tudi v našem gledališkem svetu sledove. Uprizoritev predstavlja višek skupne igre mariborskega ansambla.

Kakor je razvidno iz navedenih kritik, sme pričakovati ljubljansko gledališko občinstvo mojstrovino mariborskega ansambla. Ljubljanska drama bo vrnila gostovanje mariborski ter bo uprizorila najuspešnejšo predstavo letošnje sezone »Romio in Julija« v režiji dr. Krefta z Janom in Vido Juvanovo v naslovnih vlogah. Slovenska javnost se mora zavediti važnosti mariborskega gledališča kot naše najsevernejše kulturne postojanke. Prizadevno in požrtvovalno delo, ki ga vrši gledališče v Mariboru, terja pozornost vse slovenske javnosti. Boli kot kdaj prej, je potrebna zavest, pred kakšno nalogo je postavljeno delo gledališča v današnjih tasih in zato je dolžnost javnosti, da dokáže svoje razumevanje zanj.

Maša Sl-eva.

80letnica Kovačeve mame

Domžale, 21. januarja

Pred dnevi je v krogu družine prodavila svojo 80-letnico ga. Ana Kovačeva, vdova po čevljarjem mojstru Kovaču, ki

je bil spoštovan in široko ljubljanski Poljan znan mojster. Umrl je pred devetimi leti. Vdova Ana je doživela svoj 80. rojstni dan čila in zdrava, čeprav ji življenje ni priznalo z udarci. Rodila je osem otrok, od katerih je ostalo živih pet, štirje sinovi in hčerka, ki jo je življenjska pot peljala daleč v severno Nemčijo, kjer živi poročena. Njena hčerka je ljubljenska jubilatka. Sinovi so se vsi spravili s svojo nadarjenostjo do kruha. Najbolj znan je sin Polde, upokojeni tenorist naše opere, ki s vrgledno sinovsko hvalečnostjo skrbi, da preživlja častitljiva mati skromno, toda v miru in zadovoljstvu svoja zadnja leta v Domžalah. Kovačevi mami, ki še vedno pridno prebra naš list, želimo, da bi ostala zdrava in čila še dolgo vrsto let.

Iz škojfe Loke

— Iz belečnice škotiološkega Sokola. Člani dramskega oddelka pripravljajo slovitto dramo Via Mala, povzeto po istoimenskem romanu Johna Knittla. — Redni občni zbor bo v četrtek 23. januarja ob 20. — Kino Sokol pripravlja nastupne idno predstave. Glavni dobiliči: krasen kavri servis, ducat robcov in strojček za rezanje mesa. Vsaka kin vstopnica bo oštevilčena. — Na popravilni smučarski skakalnici bodo v nedeljo tekmovala v skokih. Skakalnica dopušča skoke preko 30 m. — Sokol razprodaja sokolske razglednice. Segajte po njih, ker se prodajajo v korist socialnega oddelka. — Nekateri naročniki na Sokolsko voljo, so precej na zmožnostih. Prizadevi, pripravite naročnikov — V telcu je akcija za zbiranje prispevkov za bitolske žrtve. Milij darovi se prav lepo višajol. — Moka na karte. Škofjeločani kupujejo te dni prvo moko na karte. Z uvedbo kravnih kart je imela občina precej dela. Izdajajo se po abecednem redu od ponedeljka dalje. Ljudje so se požurili, da jih čimprej robe. Moko je prodajala v ponedeljek ves dan trgovina Rudolfa Zihelwa v Kapucinskem premostju, pred katero se je kar trilo ljudi.

nočnega zida, oznanjevalec preživelih življenjskih nazorov, navzlic tatinskim skomlinam dobri Vaska Črnobogova, Gorinskih marčanti Satin. Razbergerjev propal klobočar Bubnov, Blažev patetični retorični akter, Košutov vzburkan Klešč, Turkov posrečeni stražnik, Nakrstov blazirani bivši baron, Verdonikov pijančarski Aljoška, Harastovičev in Brumčrov dlnar. Vsi so bili v maski, modrovanju in vsem nastopu prepričljivi ter dobro pripravljeni. Pripomogli so s svojim prizadevnim umetniškim sodelovanjem k eni najlepših predstav, kar jih je bilo na mariborskem odru. Občinstvo je ves čas napeto in nagle vrstive prizorov doživljalo intenziven kontakt s tem, kar se je dogajalo na odru. Ni štedilo s toplim priznanjem sodelujočih. Vtis uprizoritve je bil zelo globok...«

Druza kritika piše: »... Ta Gorkega« slika v štirih dejanjih predstavila po svoji

DNEVNE VESTI

— **Trgovinska pogajanja z Italijo.** Sedmo zasedanje jugoslovnsko-italijanskega stalnega gospodarskega odbora se prične zjutraj dni januarja. Ker poteče rok dosedanjih trgovinskih pogodb, o odnosu gospodarskega sporazuma v njenem okviru 30. junija, ni izključeno, da bodo že na tem zasedanju razpravljali o izmenjavi blaga med obema državama v prihodnjem gospodarskem letu. Glavno vprašanje, ki se bo obravnavalo se tiče plačilnega prometa. Proučeni bodo tudi obojestranski predlogi o izmenjavi obstoječih in v pogodbi novih kontingentov za čas do 30. junija.

— **Vprašanje tečaja klirinske marke se v Berlinu ni obravnavalo.** »Jugoslovnski kurir« poroča, da se na nedavnih gospodarskih pogajanjih v Berlinu sploh ni obravnavalo vprašanje tečaja klirinske marke. Zato go neresnične vse vesti, da se bo tečaj klirinske marke zvišal.

— **Veliko posvetovanje o naši zunanji trgovini.** Ravnateljstvo za zunanjo trgovino je včeraj objavilo, da bo po sklepu Zveze sveta za zunanjo trgovino sklicano za 10. februar v ravnateljstvu za zunanjo trgovino veliko posvetovanje, na katerem se bo obravnaval razvoj in režim naše zunanje trgovine, organizacija uvoznikov in izvoznikov ter želje in predlogi gospodarskih krogov. Na posvetovanje so povabile vse gospodarske in kmetijske zbornice, Centrala industrijskih korporacij, Glavna združena zveza, Gospodarska sloga, Pogod, Prevoz in druge ustanove, ki se pečajo z zunanjo trgovino.

— **Opozorilo železniške uprave.** V zadnjih dneh so se pojavile ponekod tatvine raznih potrebščin za železniški obrat; ukradeni so bili zlasti razni kovinski predmeti, ki se jih ob sedanjem pomanjkanju kovin le težko da nadomestiti, n. pr. medenine pipe, razni izdelki iz bakra, zavrtniki iz železne litine itd. Vsi navedeni predmeti imajo danes večjo vrednost in se dajo zaradi tega s pridom prodati. Železniška uprava je o tatvinah obvestila varnostne oblasti, ker predstavljajo te tatvine tudi motenje in ogrožanje varnosti železniškega obratovanja. Istočasno pa svari pred nakupom ukradenega železniškega materiala in poziva vse, ki bi kjer koli našli kakršne koli železniške potrebščine, da jih oddajo najbližji varnostni oblasti.

— **Gospodarska pogajanja s Francijo.** Iz Beograda napovedujejo, da bo kmalu prišlo do gospodarskih pogajanj med našo in francosko trgovinsko delegacijo v Beogradu. Nameravajo skleniti nov blagovni in plačilni sporazum.

— **Iz Nemčije bomo dobili nafto.** Po zadnjem sporazumu na zasedanju jugoslovnsko-nemškega stalnega gospodarskega odbora se je Nemčija obvezala plačati del prevoznih stroškov za nafto. Po nedavnem sporazumu v Nemčiji je pa prišlo do končne odločitve, da dobimo večje količine nafte iz Nemčije. To nafto je Nemčija dobila iz Rumunije.

— **Narodna banka 15. t. m.** Po poročilu Narodne banke 15. t. m. se je obtok bankovcev ponovno zmanjšal za 258,9 milijona dinarjev, tako da je zdaj v obtoku 13.492,4 milijona dinarjev.

— **Nova grobova.** Včeraj je umrl v Ljubljani g. Franc Peterlin, višji sodni svetnik v pokojni in hišni posestnik, odlikovan z redom sv. Save III. razreda. Pogreb bo jutri ob 15. z Zal — kapele sv. Petra — k Sv. Križu. — Dalje je preminula ga. Marija Zelenič roj. Kokič. Pokopjeje ob jutri ob 16 z Zal — kapele sv. Jakoba. Pokojnikoma blag spomin, žalujomči naše iskreno sožalje.

— **Kdo je tuje v gospodarskih podjetjih?** V zvezi z odlokom, da morajo biti deviznemu ravnateljstvu Narodne banke poslani podatki o udeležbi tujega kapitala v delniških družbah, se postavila vprašanje ali je vsak izumec v naši državi, ki sodeluje pri gospodarskih podjetjih s kapitalom, po teh predpisih tuje. Devizni odbor Narodne banke je izdal naknadni odlok, da se morajo smatrati za izumce vsi tujci v naši državi ne glede na to koliko časa že biva v Jugoslaviji.

— **Večer jugoslovnske glasbe v moskovskem radiu.** V soboto 25. t. m. od 19.30 do 20.15 po moskovskemu in od 17.30 do 18.15 po našem času bo oddajala radijska postaja kominterne na valovni dolžini 1744 m P. W. 59 in na valovni dolžini 50 in 49.75 m koncert jugoslovnske glasbe. Nastopijo kvartet, zbor in solisti radijskega odbora Kominterne. Spored obsega godalni kvartet Krste Odaka »Uspavanka«, »Čebela«, »Ljubavna pesem« in »Sever pih« Koste Manojlovića, Muha in komar Miloje Milojevića, Bul-bul poje Stevana Hristića in Mala suita Predraga Miloševića.

— **Nemška industrija p'jedelskih strojev na dunajskem pomladanskem velesejmu 1941.** Glede na službeno sodelovanje Državne stanice za prehrano (Reichsmährstand) na dunajskem pomladanskem velesejmu 1941, ki se vrši od 9. do 16. marca, in z ozirom na velike potrebe jugovzhodnih agrarnih držav v nemških produkcijskih sredstvih, je strokovni oddelek za gradnjo poljedelskih strojev dovolil nemški industriji poljedelskih strojev razstavljati na dunajskem pomladanskem velesejmu. Celokupno, na razpolago stoječo razstavo površino, je prevzela že nemška industrija poljedelskih strojev.

— **Seja stalne delegacije gozdnega gospodarstva.** V Beogradu je bila v soboto seja stalne delegacije gozdnega gospodarstva kraljevine Jugoslavije. Obravnavala so se tekoča vprašanja in je bila seja samoinformativna. Govorilo se je med drugim o bližajočih se gospodarskih pogajanjih z Italijo in Nemčijo, o uspehih gospodarskih pogajanj v Berlinu, o pogojih izvoza lesa v Holandijo, o možnostih trgovine z Belgijo in o naših gospodarskih stikih s Španijo. Prihodnja seja naj bi bila že v začetku prihodnjega tedna v Zagrebu in sicer na zahtevo delegatov iz Slovenije.

— **Izlet SPD na Krivavec priredi Osrednje društvo SPD** v soboto in nedeljo dne 1. in 2. februarja. Snega je na Krivavcu nad 1 m in snuka je bila izborna. Dom na Krivavcu je izhodišče za mnoge izlete v okolico n. pr. na vrh Kravaca, proti Vel. Zvolu, na Dolge Niive, na Kriško planino itd. Odnos iz Ljubljane z rednim avtobusom podjetja Žužek v soboto ob 20.10 uri izprez evanđeljske cerkve v Ljubljani. V Cerkli bodo čakali nosači na cne, ki so jih naročili. Proti večeru pripejo smučarji planinci v Dom na Krivavcu, kjer bo teskribrljeno prenočišče. V nedeljo zjutraj in ves predpoldan je čas za smuške izlete in za smučanje v okolici Kravaca. Popoldne sestor proti Kamniku. Izletnike bo vodil smani smučar učitelj gosp. Tavčar. Prijave

sprejema pisarna SPD, Ljubljana, Aleksandrova cesta 4/1.

— **Vreme.** Vremenska napoved pravi, da bo pretežno oblačno, ponekod bo rahlo deževalo. Včeraj je deževalo v Ljubljani, Zagrebu, Beogradu, Kumboru in Dubrovniku. Najvišja temperatura je znašala v Dubrovniku 15, v Kumboru in Splitu 14, na Visu 11, na Rabu 10, v Zagrebu in Beogradu 8, v Sarajevu 7, v Ljubljani 5, v Mariboru 1.2. Davi je kazal barometer v Ljubljani 755,9, temperatura je znašala 5,2, v Mariboru in Dubrovniku 9, v Kumboru 10, na Rabu 1 v Sarajevu 2, v Zagrebu 3, v Beogradu 4, na Visu 5.

— **Nesreče.** Ko se je snovi vračal 20letni delavec Ivan Vodnik po Celovski cesti domov na Trato pri St. Vidu, je nad rezo privozil za njim neki avtomobilist, ki ga je počil. Vodnik je dobil hude poškodbe na glavi in po životu, da so ga morali prepeljati v bolnišnico. — V Mahničevi ulici je neki voznik podrl upokojevnega železničarja Antona Šušteršiča, ki se je poskušoval na rokah in po životu. — 7letni posestnikov sin Alojz Kavc iz Hriba pri Ložu je včeraj doma vtačil v slamo, nico desno roko. Slamorenica mu je odrezala štiri prste. — 2 leti stari posestnikov sinček Alojz Močnik iz Šmartna v Tuhinju je doma padel s klopi in si zlomil desno roko. — V bolnici se je zatekel tudi posestnikov sin Janez Močnik iz iste občine, ki mu je slamo, nico odtrgala prste na desni roki.

— **Samomor osiješke mešarja.** Osiješki mesar Rihard Bedenikovič, star 50 let, je najel v nedeljo v krčmi »Amerika« sobo in se v nji ustrelil. Zapustil je listek, na katerega je zapisal, da gre v smrt po svoji volji. Baje so ga poglnele v obup težke gnotne razmere.

— **Brezbrčen oče.** Orožniki v Piskavici blizu Banjaluke so prijeli sodišča Giorja Talica, ki je svojo triletno hčerko Nevenko pogosto puščal doma samo, lačno, tako da je ubogi otročiček nedavno umrl. Oče je hčerko pokopal, ne da bi obvestil o tem sorodnike in sosede. Truplo so odkopali in komisija je ugotovila, da je imel otročiček več hudih opeklin in da ga je brezbrčni oče pred smrtjo mučil še z lakoto.

Iz Ljubljane

— **Iz 8.500 din globi ali 10 dni zapora** bi moral biti po zdravstveni policijskih navodilih in pojasnilih o varstvu snage in higijene vsakdo kaznovan, ki pljuje po hodnikih, prav tako pa tudi tisti, ki njegov pes pušča nesnago na trotoarjih. Ljubljanski mesto si večkrat lasti lne velemesta, toda taki prestopki so še tako pogosti, da bi se jih sramoval celo prebivalstvo gorskih vasi. Zaradi pljuvanja pač ni mogoče grešnikov poboljšati in šele vzgajati, a lastniki psov tudi sami pazijo, da psine ponesnažijo hodnikov. Drugače je pa z uslužbenkami in uslužbenci, ki vodijo pse na najpotrebnejše sprehode pred hiso in se bolj ozirajo po svojih znanjih in znankah, kakor po zaupanih jim psih. Zato še posebno opozarjamo gospodinje gospodinjske pomočnice in razne gospode uslužbenke, da bo odsele policija strogo pazila, koga je treba kaznovati zaradi pasje nesnage pred hišami in po trotoarjih.

— **Iz Moderna smuška tehnika in oprema.** Smučarski klub Ljubljana priredi drevi ob 20. uri v franciškanski dvorani aktualno predavanje o moderni smučarski tehniki in opremi. Predava znani smuški učitelj in pisatelj g. Robert Kump, ki bo svoje nadvse zanimivo predavanje, ki ga je sestavil na osnovi lastnih izkušenj in študija najnovejše smuške literature, ilustriral s številnimi diapozitivi, slikami. Da je ta prireditev čestopna vsakomur je cena vstopnicam določena na 3 in 5 din. Predprodaja v trgovini Gorec na Tyrševi cesti. Predavanje priporočamo slehernemu sportniku.

— **Iz Staro gume** — plača po najvišjih cenah »Metalica«, Gospodarska c. 16. 38—

— **Iz Izgubila sem zlato zapustništvo** z malimi obseki na gradbenem plesu. Prosim poštenega najditelja, da mi jo vrne proti nagradi, ker mi je drag spomin. Naslov v upravi. 40—

— **Iz NA VSAKO MIZO LAŠKO PIVO!**

— **Angloško društvo v Ljubljani** sporoča, da bo pod njegovim okriljem v torek 28. t. m. v beli dvorani hotel Union predaval lektorica na naši univerzi ga. Fani S. Copeland »O naših cvetlicah«. Predavanje bodo spremljali njene lastne kolorirane slioptične slike.

— **Predavanje Slavističnega društva.** Drevi ob 20. v dvorani trgovske akademije na Bleiweisovi cesti predaval dr. A. Breznik o zanimivem jezikovnem vprašanju: V katero smer se razvija slovenski jezik? Vjudno vabiljeni. Vstop prost.

— **Sokolsko društvo Ljubljana-Moste.** Naša deca uprizori v četrtek, dne 23. t. m., špicarjevo pravično igr »Pogumni Tonček«. Zacetek točno o 20. v dvorani kina Moste. Preskrbite si vstopnice v predprodaji pri s. Rauberjevi na Zaloški cesti. Pridite pravočasno, ker med igrjo vstop ne bo dovoljen.

— **Iz Sneg k'nejo s streh.** Zaradi južnega vremena in dežja se je sneg na strehah hiš sesedel in postal težak, tako da je postal nevarnem ostrežju, zlasti na starejših hišah. Včeraj in danes so pričeli raz streh kdati sneg. Večjo nevarnost za pešce pomenijo plazovi s streh tam, kjer zgornji sneg na tla sam od sebe. Na Mestnem trgu je tak plaz s streh zbil smoti na tla neko žensko, ki so jo morali reševalci prepeljati v bolnico. Nekaj manjših nesreč se je pripetilo tudi drugod v mestu.

— **Iz Žrtve pretepa.** Delavec Vinko Novinc iz Most je smoti zavil v neko gostilno na Zaloški cesti, kjer so posedali gostje, ki so pa bili že okajani. Med Novincem in pivci je kmalu prišlo do prepra, ostalo pa ni samo pri besedah. Dva nasilneža sta kmalu pograbilta steklenice in navallila na Novince, ter ga s steklenicami obdelala po glavi. Morali so ga prepeljati v bolnico.

— **Iz Dalmatinske vino po 15 din toči** gostilna Lovšin. 37—

Z Jesenic

— **Glavna skupščina Sokolskega društva Jesenice** bo v sredo 29. t. m. ob 20. v dvorani Sokolskega doma. V svrto sestave kandidatske liste za bodočo društveno upravo se bo vršil sestanek vsega članstva v sredo dne 22. t. m. ob 20. uri.

— **Na višku smuške sezone.** Ugodne snežne razmere so v soboto popoldne in v nedeljo izvabile nešteto smučarjev na planine, kjer so trenirali za smučarske tekme, ki se bodo vršile v soboto in v nedeljo v Celju ob priliki izleta Slovenske

smučarske zveze. Izgleda, da se bo v Celju vršila še bolj huda borba za prva mesta v alpskih disciplinah kot se je vršila na Rožici pri športnih igrah KID. V nedeljo je šlo na Planino-Sv. Križ nešteto sankacev obojega spola. Skoraj vse gostilne so bile polne mladine. Proti večeru so se po lepi planinski cesti podile navzdol skoraj neopretrgane vrste sankacev v dolino.

— **Legionarski ples,** ki se je vršil v soboto zvečer v Sokolskem domu je bil prav lepo obiskan. Plesa so se udeležili skoraj vsi borci z Jesenic in okolice. Prišli so tudi iz Gornje savske doline blejskega in gorjanskega kota in ceio iz Trbovelj. Prireditve je posetilo tudi lepo število oficirjev in podoficirjev I. pl. pp. z g. majorjem Milovančević na čelu. Dvorana in tu di ostali prostori so bili zelo lepo okrašeni. Ob zvokih izbornega orkestra in kmečkega tria se je vrtela mladina do 2. ure zjutraj.

Ne ukinjajte novih vlakov!

Ljubljana, 21. februarja

Posebne razmere so prisilile železniško direkcijo v Ljubljani, da je sedaj že dvakrat zaporedoma ukinila več vlakov na naših progah. Kakor pri prvih ukinutvah, tako so tudi sedaj sledili mnogobrojni protesti. Ravnateljstvo državnih železnic je prve ukinutve nekoliko revidiralo in sicer tako, da je tedaj Gorenjska izgubila še vlak, ki je odhajal iz Ljubljane ob 23.30. Tako se je potem lahko domagalo drugim progam. Zadnjič je bil poleg drugih vlakov ukinjen tudi šolski vlak, ki odhaja iz Ljubljane proti Gorenjski ob 13.28. Ker je bilo s tem prizadetih mnogo dijakov, ki se vozijo v Ljubljano v šolo, so se ti organizirali posebno akcijo za zopetno pridobitev tega vlaka. Pobrlo se je celo po vlaku podpise. Kot sedaj čujemo, bo železniška direkcija vrnila ta vlak. Prav je tako!

Cena za ta vlak je na seveda takšna, da bode sedaj ukinjen kot čujemo vlak, ki vozi iz Ljubljane ob 6.55 ter dopoldanski vlak, ki vozi iz Kranja ob 9.10. Z ukinutvijo prvega vlaka bodo posebno prizadeti nameščenci in delavci ter šolarji, ki se vozijo v Kranj, ker bodo morali uporabljati že prvi zgodnji vlak ter se bodo morali pred delom in pred šolo zadrževati v kolodvorski čakalnici, mesto, da bi vsaj še eno uro uživali prepotrebni počitek — doma v topli postelji. Kako je v šoli z nenaspano deo tudi vsak dobro ve. Zato prosijo stari prizadeti otrok, naj se ta vlak ne ukinja.

Dopoldanski vlak, ki vozi iz Kranja ob 9.10 je tudi neobhodno potreben posebno poslovnim ljudem, ki nimajo časa zgubljati vsega dopoldneva v Ljubljani. Ta vlak je posebno prikladen za mestno naselje pod Šmarno goro, saj si je tu postavilo mnogo Ljubljancev svoje hiše, ki hodijo od tu na delo v Ljubljano, posebno še go spodnje ob tem času na ljubljanski trg. Tako je ta vlak za Gorenjsko ljubljansko okolico pravi tramvaj, ki bi ga bi krati težko poznešali, saj se danes Ljubljana razprostira takorekoč do Medved, čeprav je mestna meja že pod St. Vidom.

Da se odpomore dijakom, ki se vozijo iz Ljubljane ob 13.28, prosimo železniško ravnateljstvo v Ljubljani, da naj prestavi odhod rednega potniškega vlaka, ki odhaja iz Ljubljane ob 11.50 na 13. uro. Tako ne bo potreba ponovno uvajati dijaškega vlaka in tudi ne ukinjati drugih vlakov. Tudi ostali potniki bodo imeli čas urediti svoje posle v uradih, ker jim ne bo treba iz mesta odhajati že pred poldnevom, kot morajo to sedaj, ko ta vlak odhaja iz Ljubljane že ob 11.50. Na ta način bo vsem ustrezno in ne bo novih razburjanj na tej progi.

Iz Kamnika

— **Tekme v smuških skokih** za klubsko prvenstvo tukajšnjega SK Kamnika smo imeli v nedeljo v zvezi z otvoritvijo nove male smuške skakalnice. Otvoritev je bila napovedana že v zvezi s prireditvami v nedeljo 12. t. m., pa ni bila mogoča, ker je bilo tedaj premalo smega. Izveden je bil le dobro uspehi moto-skijoring na 8.300 m dolgi progi. Tekmovalo je 15 tekmovalcev, na cilj pa jih je prišlo 13. Prvi je bil Trpinje Milan—Pivk Nace v času 7 minut. Izven konkurence pa je najboljši čas dosegel 6.25 min par Janežič Milan — Trampuz Emil. Moto-skijoring je bil izveden v najlepšem redu pod vodstvom načelnika zimskosportne sekcije dr. Miloša Levčnika in našega znanega sportnika Valterja Stuzija. — Tudi to nedeljo snežne prilike zaradi nastopajočega južnega vremena niso bile prav ugodne za skakanje. Sneg je bil preveč južen in smučke kar niso hotele gladko drseti po njem. Zato tudi skoki niso bili veliki in je znašal najdaljši skok Janežiča Milana 29 m. Tekoj za njim je bil Trpinje Milan s 27 m. Na mali skakalnici, ki je bila slovesno otvorjena pa so se vezhali v skokih naši najmlajši smučarji in seveda vzbujali pri gledalcih obilo smeha in zabave. — Ker je bila prireditve določena šele v soboto zvečer, je občinstvo zanj le malo vedelo in je bilo zato tudi manj gledalcev kot smo jih sicer vajeni pri vseh zimskosportnih prireditvah.

— **Poroča.** V franciškanski cerkvi v Ljubljani sta si včeraj dopoldne obljubila večno zvestobo pisatelj dr. Vladimir Bartol in gd. Dragica Podobnikova iz Kamnika. Kot priči sta bila odvetnik dr. Franc Trampuz iz Kamnika in g. Janez Zagar, urednik knjižne založbe »Modra ptica« iz Ljubljane. G. dr. Vladimir Bartol in pisatelj znanih romanov Al Araf in Alamuta ter eden glavnih sodelavcev in kritikov priljubljen knjižne založbe. Kot iskren rodoljub s široko slovansko dušo rad pomaga pri naših kulturnih in nacionalnih organizacijah, prav tako je pa tudi njegova izvoljenka zvesta članica tukajšnjega Sokola. — Iskreno jima čestitamo in želimo vso srečo!

— **Sokolski občni zbor** bo v četrtek 30. t. m. ob 20. v dvorani Narodne čitalnice. Za sokolske občne zore vlada zadnja leta vedno veliko zanimanje, ker so res prava slika dela in tudi napredka. Prav gotovo pa še letos, ko stoji naše društvo sredi akcije za zgradbo doma in bo na obnem zboru tudi razprava o tem. Dogotavljeni bodo tudi te načrti, tako da bo občni zbor o njih lahko izrekel svojo besedo. — Opozorjamo pa, da imajo glasovalno pravico samo oni, ki so poravnali članarino.

— **Insertirajte v „Sl. Narodu“!**

Skupščina gasilske čete v Mostah

Četa ima 41 rednih, 2 rezervna, 9 častnih, 7 ustanovnih in 439 podpornih članov

Moste, 21. januarja

Prostovoljna gasilska četa Ljubljana-Moste je imela v nedeljo 19. t. m. popoldne v svojem gasilskem domu 43. redno letno skupščino, katere se je redno članstvo udeležilo v polnem številu. Skupščino je otvoril predsednik tov. Avgust Zupančič, ki je po uvodnih formalnostih pozdravil zastopnika mestne občine finančnega komisarja g. Milana Antociwicza, gradbenega ing. g. Čepona Franca, starešino ljubljanske župe tov. Pristovška in poveljnika ind. gas. čete tov. Roša. Izrekel je pozdrav Nj. Vel. kralju Petru II. in Nj. kr. Vis. princu Tomislavu, ki obhaja 13. rojstni dan, ki so jima navzoči zaklicali trikrat »Živio!«, potem pa stoji s polminutnim molkom počastili spomin pokojnih ustanovnih in podpornih članov. Predsednik je opisal delo gasilske čete v preteklem letu ter se zahvalil vsem sodelavcem posebno pa tov. Cirilu Trtniku, Francu Blasu, Cirilu Novaku, Urbanu Jostpu in Francu Babniku, ki so s svojim strokovnim znanjem in delom dokazali v 601 večerni uri v zadnjih 3 mesecih preuredili 3 tonski tovorni avto »Ford« v pravi gasilski voz s 13 sedeži. Člani so delo opravili brezplačno. Pri tem delu pa ima veliko zaslug tudi g. Kette Alojzij, ki je kot strokovnjak pripomogel do tako lepega uspeha. Ta poštvalnost članstva je vsekakor vredna javne pohvale. Tudi moralno je četa mnogo pridobila saj je tudi zanimanje po občanih in ostalih članih vsak dan večje. Vsemu temu pa je dala povod vojna vihra, ki je že skoraj zajela vse narode in močnjski gasilci se v polni meri zavečajo, kako ogromno delo jih čaka v primeru napada iz zraka in to tem bolj, ker je baš v tem požarnem okraju največ industrije. Po sklepu skupščine bodo dne 6. julija t. l. slovesno blagoslovili sedanji avto. Prosiijo se sedaj vse organizacije in društva v močanskem okolišu, da ta dan ne prireajo svojih letnih prireditve, da tudi javnost pokaže, kako visoko je cenjeno gasilstvo v Ljubljani. Predsednik nadalje poudarja, da se tudi mestna občina trudi, da reši problem gasilstva v Ljubljani. Po vseh večjih mestih imajo davkoplačevalci posebno gasilsko doklado za vzdrževanje gasilstva. Mestni svet ljubljanski pa novih davkov ni uvedel in podpira gasilstvo iz svojega vsakoletnega računa proračuna. S tem, da mestna občina ne kupuje gasilcem avtomobilov, pa imajo posamezne čete s poštvalnostjo svojega članstva velike uspehe, zato se izreka vsem, ki podpirajo močnjsko gasilstvo najtoplejša zahvala. Četo pa čaka še veliko dela, da bo tehnično opremljena tako, da bo kos svoji nalogi.

Poročilo o tehničnem delu čete je podal tov. Janez Čer. Četa je imela 5 vaj z orodjem in 1 vajo za obrambo pred napadi iz zraka. Na 3 sestankih pa se je obravnavala gasilska služba, strategija in taktika.

Občni zbor Sokola Ljubljana-Zg. šiška Za starostjo je bil ponovno izvoljen br. Janez Poharc

Ljubljana, 21. januarja

Sokolsko društvo Ljubljana-Zgor. šiška, ki je deset let uspešno deluje v severozapadnem delu naše sokolske Ljubljane, je polagalo v nedeljo 19. t. m. obračun svojega dela v pretekli poslovni dobi. Skupščino je otvoril ob 10. starosta br. Janez Poharc, ki je po uvodnih formalnostih toplo pozdravil nad 80 zbranih bratov in sester, posebno pa še zastopnika župe podstarešino br. Janka Jazbeca. V uvodnem govoru je brat starosta omenil vse težave, ki jih je moralo društvo v minulem letu prebrskati, pa tudi uspehe, ki so bili dokaj častni in lepi. Ostro je grajal nezavednost nekaterih članov, ki se odtegujejo vsakršnemu društvenemu delovanju in ne posejajo niti prireditve. Svoj govor je zaključil s pozivom po še večji strnjnosti, zvišan delavnosti in brezpogojni disciplini.

Po poročilu br. staroste je podalo dvanaest društvenih činiteljev izbrana poročila o poedinih panogah društvenega delovanja. Posebno razveseljivo je bilo poročilo načelnika br. Jenka, ki navaja nad 11.000 telovadecih v minulem letu in številne prireditve telovadnega značaja. Tudi poročilo s. Kumarjeve je bilo zgledno sestavljeno in navaja poleg številnih prireditve in dopisov še 14 sej uprave in 4 seje izvršnega odbora. Prosvetno delo je bilo zelo živahno, saj deluje pod okriljem prosvetnega odbora več odsekov: gledališki, lutkovni, plesni, knjižnični in naraščajski. Za vsakega teh odsekov je podano posebno poročilo, povsem svojevrsno poročilo pa je bilo gledališkega odseka br. Križnarja. Tudi poročilo blagajnika br. Terkuca kaže na povečano dohodki v jubilejnem letu, saj so znašali dohodki nad 70.000 din. Seveda so bili temu primerni tudi izdatki, ker

Iz Zagorja

— **Sahovske vesti.** Sahovsko življenje je bilo pred leti pri nas zelo živahno, mnogo se je igralo ne samo med starejšimi, temveč je tudi šolska mladina prav lepo obvladala to prelepo in zanimivo igrjo. Zadnje čase je gibanje oživelo. Pravila za ustanovitve »Zagorskega sahovskega kluba« so bila vložena in te dni potrjena. V nedeljo ob 16. uri se vrši informativni sestanek pri Kovachu v Toplicah. Nani so vabljeni vsi zainteresirani, ki naj se v čim večjem številu tudi odzovejo. Sklepalo se bo o terminu občnega zbora, obenem pa bodo najvnetejši že lahko igrali. Med tem so se zbudili tudi šahisti v Zagorju ter začeli igrati v gostini g. Weinbergerja, kjer imajo na razpolago zakurjeno sobo. Zimski čas je usoden, zato naj se šahisti zbudijo in pomnožijo vrste.

— **Gradbena delavnost** v preteklem letu izkazuje 43 novih hiš. V zidavi se jih nahaja 16. Torej šteje občina Zagorje, obsegajoča 31 vasi, naselji in zaselkov na kraju 1940 že 1149 stanovanjskih hiš.

— **Potrošnja krušne moke** bo za občino Zagorje po površnih cenitvah znašala za ca. 9000 prebivalcev mesečno kakih 40.000 kilogramov, raje pa več. Gradivo v zvezi s popisom potrošnikov še ni pregledano in bo trajalo še precej časa, da bo mogoče določiti dokončno število. Za neko dobo

Četa je bila zastopana pri pogrebi in to ust. članico pok. g. Julijo Krušič, 5 podpornih članov in za pok. g. dr. Antonom Korošcem. Poročilo o vajah je bolj skromno in to radi odpoklica k orožnim vajam tov. poveljnika in podpoveljnika. Drugi glavni vzrok pa je bil tudi ta, da četa ni razpolagala s prevoznim sredstvom. Danes ko upravni odbor počaja četi račun za prvo poslovno leto po izvolitvi, pa je uspeh viden, zato bo v tekočem poslovnem letu uspeh večji. Poročilo predsednika dokazuje, da je upravni odbor točno delal po programu. Največ zaslug za to novo pridobitev pa ima naš sedanji tovariš predsednik. Kakor čebelica išče medu; tako je tudi on zbiral prispevke in s svojo poštvalnostjo in jekleno voljo zbral četo iz spanja in ji dal novo življenje. Poziva članstvo, da redno hodi na sestanke in k vajam, da se tudi moštvo tehnično izobrazi s sodobnim gasilskim orodjem.

Tajniško poročilo je podal tajnik tov. Leopold Bokavšek. Iz poročila posnemamo, da ima četa 41 rednih, 2 rezervna, 9 častnih, 7 ustanovnih in 439 podpornih članov. Četno poslovanje, ki je kljub hudim časom dokaj živahno se je reševalo na 6 seji. Na naslov čete je prišlo 101 in odpisalo se je 142 dopisov in nad 400 vabil rednim članom az razne nastope. Četa je sodelovala pri prireditvah in slavnostih bratskih čet v ljubljanski župi.

Iz blagajniškega poročila tov. Cirila Novaka je razvidno, da je imela četa 39.854,87 din dohodkov, izdatkov pa 39.327,85, dolga je okrog 2000 din na računih avtomobila, ki je stal 25.500 din.

Za nadzorni odbor se je tov. Franc Novak zahvalil četni upravi za tako vestno delovanje in predlagal razrešnico, ki so jo zborovalci soglasno sprejeli. Ko je bil sprejet se proračun za l. 1941 z dohodki 24.528 din in istimi izdatki je pozdravil skupščino v imenu ljubljanske gasilske župe starešina tov. Stane Pristovšek, ki je čestital četi k lepemu uspehu z zagotovilom, da je četa s svojo gospodarsko uvidenostjo premostila vse dosedanje ovire in da je s poštvalnostjo članov zgradila tako moderno gasilski voz, ki ne bo le v ponos četi temveč tudi za vzgled ostalim gasilskim četam in občanom mesta Ljubljane. Bodril je tovaršje, da se oklenejo sedanje uprave, ki je porok napredka na našem vzornem delu bele Ljubljane.

Po končani skupščini pa je mestni gradbenik tov. ing. Franc Čepon predaval o organizaciji in o obrambi zaščiti prebivalstva pred zračnimi napadi. Z zanimanjem so člani sledili govorniku, ki je obrazložil pomen pasivne zaščite, v katero je uvrščeno tudi gasilstvo. Obema govornikoma se je zahvalil predsednik čete z željo, da bi se takšna predavanja razširila tudi na ostale občane.

ima društvo še precejšnje obveznosti za svoj novo zgrajeni dom. Iz poročila gospodarja br. Gabrovška je bilo razvidno, da se je društveni inventar močno pomnožil in da je premečna in nepremična imovina cenjena na 650.000 din. Za gospodarski odbor je poročal predsednik br. Koch, ki je predložil skupščini tudi proračun za leto 1941.

Na predlog predsednika nadzornega odbora dr. Furlana je skupščina soglasno izglasovala razrešnico prejšnji upravi, naker je izrekel nekaj izpodbudnih besed župni odposlanec br. Janko Jazbec. V svojem lepem nagovoru je dal zbranim tudi nekaj koristnih nasvetov in smernic za delo v bodočnosti. Pred volitvami nove društvene uprave je starosta br. Poharc razdelil spominske listine s. Vebrovi, ki telovadi kot edina članica že od ustanovitve društva in marljivo deluje v raznih odsekih s. Olgi Černetovi, prvi društveni načelnici in dolgoletni tajnici, br. Križnarju, predsedniku gledališkega odseka, ki takoisto je polnih deset let deluje v društvu, in br. Lojzetu Piršu, društvemu podstarosti za njegove posebne zasluge pri gradnji doma.

Obupen položaj naših avtoprevoznikov

Iz spomenice Združenja avtoprevoznikov dravske banovine

Ljubljana, 21. januarja
Združenje avtoprevoznikov dravske banovine je poslalo na merodajna mesta spomenice, iz katere povzemamo:

Zaradi izrednih razmer so bili v interesu države izdani razni ukrepi, s katerimi so bile prizadete, toda ne v enaki meri, vse panoge našega gospodarstva. Ti ukrepi in razne odredbe so lani prevoznikom, ki se obrtoma bavijo s prevažanjem blaga s tovornimi avtomobili, kateri obrt je v dravski banovini strogo ločena od ostalih obrti, najhujše prizadeli in spravili člane na rob propada.

Ker smatramo, da obupni položaj te obrti ni v interesu države, še manj pa — in to moramo prav posebno poudariti — v interesu državne obrambe, smo mnenja, da višja oblast o tem obupnem stanju ni poučena, ker bi sicer prav gotovo izdala protiukrepe, ki bi to obrt obvarovali popolne propasti.

Ce hočemo pravilno in stvarno oceniti položaj, v katerem so prevozniki z motornimi vozili, moramo upoštevati prav vse okoliščine in to, da so bile v preteklem letu izdane razne odredbe, ki so:

1. Omejile promet prevoza blaga s tovornimi avtomobili, radi konkurence železnice v državni eksploataciji, na kar moramo danes pribiti dejstvo, da se omejuje osebn železniški promet, ker tovrni promet ne zmaguje ogromnega prevoza.

2. Da se je omejilo tekoče gorivo.

3. Da so bili vozovi poklicani k vojakom po več nego mesec dni, večkrat pa tudi k prepotrebemu vojaškemu delu po nekaj tednov.

4. Da so se vse meze uslužbenstva in delavstva znatno povišale.

5. Da so se vse avtomobilske potrebiti-ne za več nego 300% povišale in jih celo ni mogoče uvažati.

6. Da se je zaradi državne potrebe onemogočila razprodaja gum ter zaradi izrednih razmer onemogočil celo uvoz, kar je imelo za posledico, da so posamezni kornadi, ki jih je bilo eventualno še mogoče dobiti, poskočili od prejšnjih cen n. pr. 4500 din na nezasišano ceno 12.000 in celo na 14.000 din — česar ni mogoče označiti za realno trovanje. Ne glede na to, da si obrtniki ob takih nezmogljivih cenah gum ni mogli nabaviti, danes tudi teh gum ni mogoče dobiti. Primorani so bili zaradi tega vsako delo omejiti, to se pravi, da niso bili glede na slabe pnevmatike sposobni za daljše ture. Omejitji so se morali na krajše vožnje, ki pa so postale za nje v splošnem nerentabilne.

7. Da je bila izdelava protektorjev prepovedana radi štednje strove gume, ki zaradi preprosti naprav za izrivanje istih za večje dimenzije sploh niso zanesljivi. Vse to ima danes za posledico popolno

ustavitev vsakega dela, ker navadna vulkanizacija gum sploh ne pride v poštev, zlasti v zimskem času radi slabih in zasneženih cest, tem manj pa v letnem času, ko navadna vulkanizacija zaradi vročine vzdrži le malo časa. Ako pri vsem tem pomislimo, da je treba pri rednem in rentabilnem prometu pnevmatike letno obnoviti, so posledice neogledne.

8. V vsej dravski banovini ni tako imovitih prevoznih obrtnikov, ki bi bili v stanju s promptnim plačilom nabaviti si tov. avto, temveč je skoraj vsak prevoznik kupil vozilo na obročno odplačilo, ki jih danes pri nastalih razmerah absolutno ne morejo več zmagovati. Na kredit so se kupovali tudi prevnatike, danes pa je tudi to nemogoče, ker zahteva vsak prodajalec promptno in v ceni višje plačilo.

9. Obročno plačevanje vozov je normalno znašalo mesečno 10.000 din. Ako računamo po prejšnjih normalnih cenah dvakratno letno obnovo gum, je znašala vsota mesečno 5000 din, ki jo je treba pri današnjem stanju in cenah podvojiti.

10. Ako reasumiramo prednje navedbe in vzamemo v kalkulo relacijo v razsežnosti prometa dravske banovine to je enostransko 150 km, a računajoč prevozno in delovno t. j. rentabilno pot 300 km, pridemo pri današnjih cenah do sledečega ključa in to pri 4 tonski nosilnosti avtomobila, računajoč 300 popolnoma izrabljenih dni v letu, česar pa prevoznik nikdar ne doseže.

Tak prevoz ima tedaj na dan stroškov:

a) Na takših in davkih	din 64.—
olje, mast itd.	din 70.—
plača, dnevnice nadur vozača, sovozača in nadzorstvo	din 180.—
uslužbeniki davek, bolniško zavarovanje	din 10.—
amortizacija gum	" 400.—
odplačilo avtomobila	" 400.—
nafta za 300 km	" 546.—
popravila minimalno	" 100.—

skupaj din 1770.—
brutto za-
sluška din 1800.—

bi imel podjetnik svojega zaslužka din 30.—

b) Prevozniki pa so danes zaradi splošnih omejitev primorani celati le kratke vožnje, dasi ostanejo izdatki razen malo manjše porabe goriva na isti višini je doseženi zaslužek kvečjemu din 1000 — iz česar sledi, da imajo prevozniki pri takem obratovanju evidentno izgubo.

Prevoznikov, ki posedujejo avtomobile na bencinski pogon, niti ne omenjamo, ker oni z njimi naktazano murtčno bencina ne morejo prevoziti niti 300 km tedensko, iz navedenega je razvidno, v kako obupnem položaju so avtoprevozniki. Naravno

je, da morajo ustaviti obrate, posebno še, ker terjajo trgovci z avtomobili pod prettjo, da se jim v bodoče ukine ugodnost obročnega odplačevanja za vozove. Tako pride odnoso nastopi katastrofa, ki uniči eksistenco poštenega obrtnika s številno družino in naposled, kot že omenjeno, moramo poudariti, da na tej katastrofi trpi tudi državni fiksus, ki je izgubil vir dohodkov.

Da se vse to zlo prepreči, je nujno potrebno, da državna oblast obrtnike prevoznike z motornimi vozili zaščiti vsaj v toliko, da omili odnoso olajša plačevanje taks in drugih javnih dajatev ter da uvede napram njim začasen moratorij t. j. vsak dokler trajajo sedanje razmere.

Iz Trebnjega

— Nov grob. V soboto dopoldne je na svojem domu na Pristavi pri Trebnjem nenadoma umrla ga. Anica Javornik, žena uglednega tukajšnjega ključavničarskega mojstra, g. Engelberta Javornika. Pokojnica je bila skrbna in dobra žena, odnoso mati. Njena nenadna smrt pomeni zlasti hud udarec za težko bolnega njenega moža, kakor tudi za hčerko-edinko, ki sta oba tako nepričakovano izgubila svojo najdražje — ljubečo ženo in skrbno mater. Pokojnico so ob veliki udeležbi pogrebcev pokopali na tukajšnji farno pokopališče. Naj počiva v miru! Zalujočim naše sožalje.

— Občine! Občina objavlja, da morajo lastniki bicikljev priglasiti svoja vozila do konca tega meseca, ter obenem s prijavo predložiti prometno knjižico in vplačati din 16. Po tem roku bodo zamudniki klicani na sresko načelstvo v Novo mesto in bodo morali obenem s prijavo plačati še kazen. Na občini je na vpogled vsem zainteresiranim tudi razpis za sprejem gencev v vojno veteransko šolo. V poštev pridejo le oni z dovršeno malo maturacijo.

— Odbor za zimsko pomoč je sestavljen. V odboru so poleg predsednika občine g. Franca Finka, še predsednik sodišča g. Kompara Franc, učiteljstvo, obrtniki, ter predstavniki vseh tukajšnjih društev. Uvedena bo nabiralna akcija po hišah, prirejenih pa bo v korist revnih še nekaj javnih prireditev. Vsak, kdor more le kaj utrpeti, naj se sedaj izkaže!

Iz Celja

— Na dan sv. Save v ponedeljek 27. t. m. bo ob 9. služba božja v pravoslavni cerkvi sv. Save, nato pa procesija v telovadnico I. drž. narodne šole, kjer bo ob 10.30 šolska proslava z blagoslovitvijo vode in rezanjem kolača. Zaradi resnih časov letos ne bo Svetosavske besede.

— V celjski bolnici so umrli: v nedeljo 54-letna posestnica Antonija Plaskanova iz Založ pri Polzeli, v ponedeljek pa 30-letni žagar Jernej Semprinožnik iz Malih rovt pri Bočni in 65-letni, v Mrkolpc pri Delnicah pristojni Andrija Tomič, dninar brez stalnega bivališča. Na Zg. Hudinji pri Celju je umrla v ponedeljek 81-letni preužitkar Martin Malej.

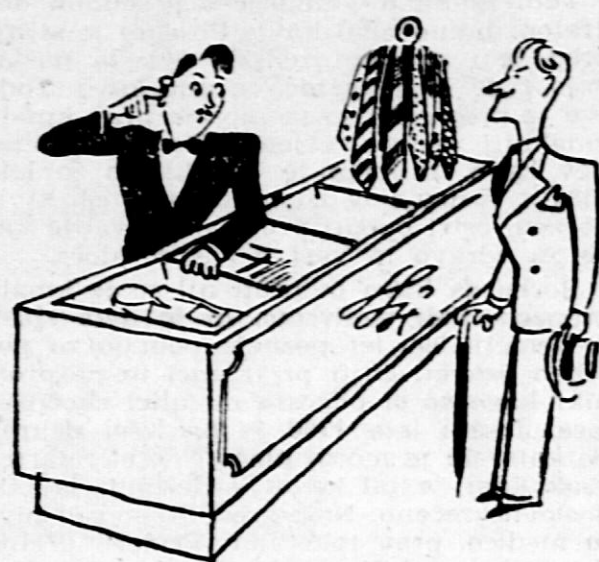
— Pri smučanju se je ponesrečil. Ko se je 16-letni trgovec sin Ivan Sager iz Celja smučal v nedeljo v Liscach pri Celju, je padel in si zlomil desno nogo pod kolenom. Prepeljali so ga v bolnico.

— Tatvina v parku. V lanskem poletju je nekdo ukradel s tako zvane »kamnite mize« v mestnem parku fotografski aparat. Celjska policija je sedaj prišla storilca, ne ve pa, kdo je lastnik ukradenega

aparata. Zato naj se lastnik zgani pri predstojništvu mestne policije v Celju.

DOBRO SRCE

Duhovnik tolaži obupano mlado vdovo. Le-ta se mu lhte zahvali: Zelo dobri ste, čestiti oče, toda mo- jo žalost morate razumeti. To je moj prvi mož, ki mi je umrl.

Dajte mi 3 metre samoverznic!

Kdo bi tako kupoval, namesto da bi vprašal po kakovosti! Pri nakupu žarnic zahtevajte izrecno le kvalitetno TUNGSRAM-KRYPTON žarnico:

Ista da več sončnim žarkom podobne svetlobe in porabi pri tem mnogo manj toka!

BOLJŠA LUC, MANJŠI STROŠKI

TUNGSRAM Krypton

POMLADANSKI DUNAJSKI VELESEJEM

WIENER MESSE

9. DO 16. MARCA 1941.

POLJEDELSTVO (vsi poljedelski stroji) — VRTNARSTVO — SADJARSTVO — VINOGRADNIŠTVO — RIBOLOV IN RIBOGOSTVO — CEBELARSTVO — KEMIČNA INDUSTRIJA — MLEKARSTVO — KLETARSTVO.

Na področju Tehničnega velesejma

Avtomobilska in motociklistična razstava

Prijave najpozneje do 10. februarja.

Vsa obvestila in navodila dajejo:

J. Kulhanek, počastni zastopnik za Dravsko banovino in banovino Hrvatske, Zagreb, Ulica Kraljice Marije 24, tel. 51-85.

H. Pfannenstill, gen. zastopnik za celo Jugoslavijo, Beograd, Bosanska 29, tel. 30-881.

Popusti na vseh železnicah.

MALI OGLASI

Beseda 50 par, davek posebej. Prekliti, izjave beseda din 1.— davek posebej.

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO

Beseda 50 par davek posebej
Najmanjši znesek 8.— din.

MOŠK

PRI ŽIVČNI SLABOSTI poskusite **OKASA** tablete. Orig. zavezi 180.— din. Dobi se v vsaki lekarni. Po želji pošljemo literaturo. Poljarno dila-rno. **DELINI** BEOGRAĐ KNEZ MIHAJLOVA 1. Cfa. ner. 803 C. Op. 5446/1938.

POHISTVO

po naročilu najceneje, vsakovrstne stole, politiram oprave, vsa popravila najceneje. **ZORMAN** — Breg 14. 328

OGLAŠUJ

»Slov. Narodu«

50 PAR ENTLANJE

azuriranje, vezenje zaves, per-cla, monogramov, gumbic. — Velika zaloga perja po 7.— din. **Julijana**, Gospodstvska c 12 in Františkanska ul. 3

POZOR!

Popraviljam, vulkaniziram gumasto obutev, prodajam in kupujem vse vrste moških čevljev — da so le zadnji deli dobri. **KLAVER**, Vošnjakova 4. 401

V SREDO PROST

Tone. 395

Makulturni papir

proda

uprava »Slovenskega Naroda«
Ljubljana, Knaflijeva ulica štev. 6

Recept za lepoto slaven že 30 let!

Preizkušen recept za neoporečno polti, ki je dokazal svojo vrednost.

Da tudi najbolj temno, najbolj hrapavo kožo napravite mehko, čisto in velurno gladko — da se rešite zajedalcev, razširjenih por in drugih kožnih nedostatkov — poskusite naslednji recept. Pomešajte en del čiste, digerirane smetane z enim delom digeriranega oljčnega olja in to potem zmešajte z dvema deloma najboljšje kreme. To vam lahko pripravi Vaš lekarnar, toda pripravljajte tako majhne količine je zelo drago. Vi pa to lahko imate tudi za malo denarja — že pripravljeno v kremi Tokalon (dnevni, ne mastni). Ta krema dejansko vsebuje digerirano smetano in oljčno olje, kombinirano s drugimi dragocnimi sestavinami za hrano in krepitev, na znanstveni podlagi zmešano v ustrezajočem razmerju. Krema Tokalon ne dovršen način vrata koži mladostno »svetlo. Neka dama piše: »Po uporabi kreme Tokalon mi je koža še v 3 dneh postala tako čista, tako sveža, tako lepa, da sem korej mogla ver-jati svojim očem.« — Poskusite tudi Vi kremo Tokalon (bela, ne mastna), preizkušen recept za neoporečno polti, ki je dokazal svojo vrednost. S kremami Tokalon so uspešni rezultati sejemščini, ali pa vrnemo denar.

PRODAM

Beseda 50 par. Davek posebej.
Najmanjši znesek 8.— din

LEPO STARINSKO ZOFO in 2 fotelja z novo prevleko ugodno proda Pokorn Kristina, Zabnica, p. Šk. Loka. 390

SUHE SLIVE

kg din 13, cele orehe, tanke lupine kg din 14.—, orehova je-dra kg din 44.— franko Tuzla razpošilja G. Drechsler, Tuzla. 391

PRILIKA

ki se vam ne povrne več. Voga-lna dvostanovanjska hiša, sončna, z delavnico, ugodno na-prodaj. — Polzve se v gostilni SMRAJC, Sv. Križ. 402

KUPIM

Beseda 50 par. Davek posebej.
Najmanjši znesek 8.— din

MOTOR

na vpojni plin 75 — 100 HP, v zajamčeno brezhibnem stanju kupimo. Vesna mlina, Rokovci pri Vinkovcih. 389

HALO!

Najvišje cene za staro gumo, železje, kovine, steklenice in vse drugo plača »METALLA«, Gospodstvska 16, tel. 32-88. 399

SLUŽBE

Beseda 50 par. Davek posebej.
Najmanjši znesek 8.— din

VAJENCA

za soboslikarsko in plesarsko obrt sprejemem. Oskrba v hiši. Naslov v upravi Sl. Naroda. 379

Umrja nam je naša draga mama, hčerka in sestra
Železnik Marija, roj. Koklič

Pogreb blagopokojne bo v sredo popoldne ob 16. uri v Ljubljani z žal — kapele sv. Jakoba — na pokopa-lišče k Sv. Križu.

LJUBLJA, dne 21. januarja 1941.

ZALUJOČI OSTALI

Občina Ljubljana
Mestni pogrebni zavod

Umrli nam je stric, svak, gospod

Franc Peterlin

VISJI SODNI SVETNIK V POKOJU IN HIŠNI POSESTNIK, ODLIKOVAN Z REDOM SV. SAVE III. RAZREDA

Pogreb bo v sredo 22. t. m., ob 3. uri pop. z žal — kapele sv. Petra — k Sv. Križu.

Ljubljana, Beograd, dne 20. januarja 1941.

Zalujoči ostali

Mohamed je bil sovražnik kave

V islamskem svetu je bila kava prvotno strogo prepovedana

Kava izvirajoča iz krajine Koffa v Abesiniji, se je v 13. stoletju zelo hitro razširila po vsem bližnjem vzhodu. Prvotno je bila priljubljena zlasti med muslimani, ker jim je nadomestovala po koranu strogo prepovedano vino. Zlasti v prvih časih mohamedanskega fanatizma je bilo vino muslimanom strogo prepovedano. V 16. stoletju se je kava tako razširila, da je postala prava strast mohamedanov, tako da so morali islamski cerkveni dostojanstveniki končno nastopiti proti temu novemu strupu.

To se je zgodilo na slavnem »kavinem koncilu«, ki je bil leta 1511 v Mekki. Po posvetovanjih, trajajočih nad 14 dni, je koncil izjavil, da je kava strup in kot taka prepovedana. Ta sklep je dvignil v islamskem svetu pravo revolucijo, in pravoverni mohamedani so se razkropili iz Mekke po vsem islamskem svetu, kjer so sežgali vse, kar je imelo kaj skupnega s kavo. Požigali so skladišča, trgovine s kavo in takrat še primitivne kavarne, ne niti trgovin, kjer se je kava prodajala, so na mestu kaznovali s tem, da so jih tepili po stopalih. V Mekki so tako kaznovane z okrvavljenimi nogami naložili na osle in jih vozili po cele ure po mestnih ulicah.

Tudi Soliman Veliki je s posebnim dekretom prepovedal kavo. Posebej je svari pred tem strupom ženske, češ da postanejo grde in neplodne, če pijejo kavo. Toda vse te prepovedi so se morale prav kmalu umakniti vedno večjemu številu ljubiteljev kave. In tako je bil sklican že leta 1535 v Kairu nov islamski kongres, ki je po zelo ostri debati prišel do izjave, da je kava za zdravo in veri nenasprotujoča.

Borba za kavo in proti nji se je kmalu prenesla tudi v Evropo in je dala zlasti v Nemčiji 300 let pozneje pobudo za poseben dekret, kajti privrženci in nasprotniki kave so si pogosto na ulici skočili v lase. Jeseni leta 1766 je pa izšel dekret, po katerem je moral plačati deset tolarjev vsak kdor je pil kavo. V dekretu je bilo doslovno rečeno: Naši predniki so pili pivo in medico, prav tako tudi Friderik Veliki in vendar so bili vsi veseli in močni. Hočemo jih posnemati in zato je treba čimprej uničiti vse snovi in pripomočke za kuhanje in pitje kave. Toda po tem dekretu so postopale oblasti kmalu nekaj let. Priljubljenost kave je premagala vse predsodke in vse prepovedi.

kajti japonski kmet lahko kupi poljubno količino lesa iz državnih in občinskih gozdov. Ker kurijo in kuhajo z ogljem, ne potrebujejo dimnikov in tako se znižajo gradbeni stroški. Samo na hišah, zidanih v evropskem slogu, vidimo v velikih japonskih mestih dimnike, a takih hiš ni mnogo. Ker rabijo v japonskih gospodinjstvih za kurjavo in kuho skoraj izključno oglje, je premog na razpolago izključno industriji. Pridobivanje premoga je torej na Japonskem čisto drugačnega pomena, kakor v drugih državah.

Rim bo razširjen do morja

Italijanska prestolnica bo razširjena do morja. O tem je bil nedavno izdan poseben dekret. Ta širokopotezen načrt je delo generalnega inšpektorja tehničnih služb mestne uprave inž. dr. Salatina. Rimskemu guvernerju je bilo naročeno, naj do 31. decembra 1950. razlasti potrebna zemljišča v kolikor se niso zazidala. Lastniki bodo dobili odškodnino, toda pri tem se rimska mestna občina ne bo ozirala na podražitev parcel zaradi uresničenja tega načrta. S tem se v dekretu izrečno naglašajo ideje agrarne reforme.

Država bo dala Rimu na razpolago sto milijonov lir, da bo občinska uprava lahko plačala potrebna zemljišča. Dalekosežni gradbeni načrt predvideva zazidavo 3.500 ha zemlje ob Via del Impero in Via del Mare. V novem mestnem okraju bo imelo svoj sedež med drugim tudi ministrstvo za Afriko.

Praznoverje v Hollywoodu

Tudi v Hollywoodu človeku ni treba več brezpogojno prisegati na praznoverje. Glede na to, da imajo vodno več ali manj smisla za priznavanje nadnaravnih sil. Zato se ne smemo čuditi, da je bil tudi Hollywood preplavljen z vražami, talismani in drugo tako ropotijo, ki so jo bili tja prinesli igralci iz gledališč. Zda se je večina filmskih igralcev in igralk praznoverja otresla, toda samo do gotove meje. Cooper se smeje vsem vražam, vendar se pa silno boji, če skoči črna mačka pred njim čez pot. Dolores del Rio je sicer latinske krvi, pa se je vendarle odpovedala vražam, v kolikor niso prijetne. Za srečo pa vedno nosi pri sebi sopeke rdečih rož.

Otto Krüger veruje samo, da človek v važnih zadevah ne sme prehitro govoriti. To je pa itak pravilno naziranje. Laglen je praznoveren glede živali, doma ima pa cel zverjanec. Jeanette MacDonaldova tudi ne verjame vražam, kadar pa začne v novem filmu igrati, mora imeti na sebi nekaj zelenega. Gene Raymond se nikoli ni ločil od svojega telovnika, v katerem se je pripravil za svoj prvi film »Mladi grešnik«. Anita Louisova zbira zajčje tačice. Patricia Ellisova si šepče ob polni luni svoje želje čez levo ramo, Constance Begetova bi pa za vse na svetu ne zamenjala med filmanjem svoje skatlice za puder.

V AMERIKI

Nepreviden biciklist povzeli neki dami piščica.

— Nikar ne žalujte preveč za njim, gospa, — jo potolaži, — saj vam ga dam nagačiti.

Iz Laškega

Tujski promet v Laškem leta 1940. Kopalske Radiothermo v Laškem je lani posloval: članov OUZD 1712, nočnih 24.167, zasebnikov Jugoslovenov 1419, nočnih 11.035 (skupno Jugoslovenov 3161 (32.201)). Izmed inozemcev je bilo: Čehov 11, Poljakov 2, Švicarjev 4, Nemcev 36, Italijanov 9, Rusov 2 (iz Banata), ter po 1 Anglež, Turak in Američan; skupno 67 inozemcev (nočnih 810). Lani je bilo v termi: bolniških članov 1933 (nočnih 24.244), zasebnikov 1518 (nočnih 13.244); skupno Jugoslovenov 3451 (nočnih 37.688). Vseh inozemcev pa je bilo 273 (nočnih 3038).

Vrnite nam dopolnjeni »sebeni vlak proti Mariboru! Vse prebivalstvo Zasavja je silno prizadeto z ukinitvijo osebnega vlaka št. 518 proti Mariboru. Ta vlak je bil vedno nabit poln zlasti med Zagorjem in Celjem. Imel je dobre zveze z lokalkami: Velenje, Rogaske, Slatina, Kojnc, Ptuj, Ormož itd. Ljudje so se vozili z njim po gospodarskih opravkih v Celje in Maribor, na živilski trg v Celje, zasavci pa zlasti v urade v Laško. Potnikom iz Ljubljane in splotih iz Sasavja ni bilo prej treba dolgo postajati po Mariboru. Pa tudi letoviščarji pogrešajo ta vlak, saj je izbrano služil sklopu letovišč: Rimske toplice, Laško, Celje, Dobrna, Topolšica in Rogaske Slatina. Najbolj pa je prizadeto prebivalstvo od Trbevlj do Celja in baš

te postaje imajo izredno potniško frekvenco. Uprava je pustila v prometu nočni osebni vlak št. 512, ki pa vozi večinoma prazen. Bolje je ukiniti ta vlak, pa uvesti zopet dopolnjenega z močno frekvenco!

Osamljena smrt. Člani družine Zeliča Ivana na Zg. Rečici pri Laškem so dne 14. t. m. nekako ob 8. zjutraj vrtli v sobo 62letnega delavca Jožefa Čeperlina, pristojnega v občini Griže. Našli so ga mrtvega v postelji, ker ga je baje zadela kap, drugi pa trde, da je umrl zaradi pomanjkanja in mraza. Pokojni je bival že 10 let

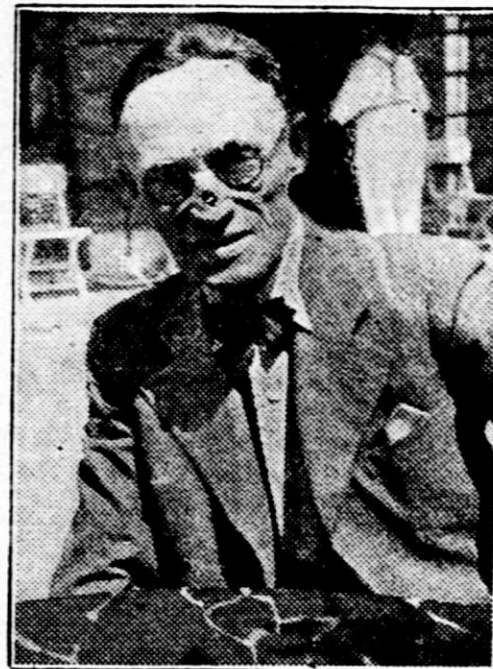
na Rečici ter se večinoma preživljal z omlami.

Nemševaden požar v Hudi Jami pri Laškem. Pred dnevi se je v nekem rovu vnela pred premoaga ter je sčasoma požar zajel večji obseg. Uprava ima namreč velike nepravilke pri iskanju novih premoagov, niti ter se ob vrtanju kaj radi vnamejo občutljivi plini. Pri bližnjem polovica delavcev je ostala začasno brez dela, ostali pa so bili zaposleni pri gašenju. Iz Hrastnika je prislo strokovno osebje s tehničnimi pripomočki ter udušilo nevarni požar.

Josip Suchy

Ljubljana, 21. januarja.

Včeraj je nenadoma umrl Josip Suchy. Še pred dnevi se je s svojim počasnim in premišljenim, a prožnim korakom sprehajal po Ljubljani, sedel v kavarni in nato zavil k Figovu na običajni četrt dobrega vina. Pa se ga je lotila, kakor mnogih Ljubljancev te dni, hripa, kateri je podlegel. Njegovi številni znanci in prijatelji so davi zvedeli iz jutrnjnikov, da ga ni več med živimi.

Josip Suchy se je rodil 5. avgusta leta 1869 v Kamniku, umrl je torej v 72. letu svojega življenja. Kdor ga je poznal kot čilega in zgovornega moža, ki je rad in živahno kramljal, bi mu ne prisodil tolike starosti. Bil je iz ugledne in daleč naokrog znane Kristoforove rodbine. Rekal so mu Kristofor Pepček in vse svoje zanimive mladostne spomine, ki so bili vezani na to ime, je duhovito popisal v knjigi »Kristofor Pepček«, ki je izšla v samozaložbi leta 1928, nekaj mesecev pred Suchyjev 60. letnico.

V Kamniku je hodil v ljudsko šolo, gimnazijo pa je obiskoval v Ljubljani in Gorici, nakar je študiral pravo na Dunaju. Pravno fakulteto je absolviriral leta 1907. Še pred pravnimi študiji je stopil v službo pri dunajski zbornici za trgovino,

industrijo in obrt. V tej službi je bil od leta 1903 do 1913. Služboval je v eksportnem oddelku tega zavoda in hitro napredoval zaradi znanja slovenskih, romanskih in orientalskih jezikov. Obvladal je napredno turščino, hebrejščino in arabščino ter se zelo zanimal za druge orientalske jezike, kar mu je odprlo pot v konzularno službo. Kot konzularni ataše je bil dodeljen konzulatoma v Aleksandriji in v Carigradu, medtem pa je obiskal razne značilne orientalske kraje. Bival je v Teheranu, v Perziji in Indiji. Leta 1910 se je mudil dalje časa na Ceylonu, kjer se je seznanil z nemškimi učenjaki, ki so študirali tamonjske življenje domaćinov. V tej dobi se je posebno živo zanimal za budizem. Ko je kmalu po prevratu izdal »Uvod v budizem«, je ta prva njegova publikacija vzbudila veliko pozornost v slovenskih kulturnih in verskih krogih.

Leta 1913 se je Suchy vrnil domov in je dobil službo pri Korrespondenčnem uradu v Trstu. Do leta 1919 je bil v tej službi, medtem pa se je mudil tudi na Dunaju in v Brucku.

Leta 1922 je Suchy stopil v službo Trboveljske premoagopne družbe v Ljubljani. Dodeljen je bil kot uradni ravnateljstvu. Leta 1939 je bil upokojen.

Živahno je bilo Suchyjevo literarno delovanje. Po izdaji »Uvoda v budizem« so izšle njegove »Starorimske pravljice«. Prevredel je tudi Renanov »Življenje Jezusa Krista«, ki je pa žal ostalo v rokopisu. Leta 1924 so izšli Suchyjevi »Ljubljanski tipiči«, v katerih je v kramlajočem tonu odlično očrtal ljubljanske meščane, kakor jih je spoznaval v kavarnah, gostilnah in drugih. Obširno je bilo Suchyjevo publicistično delovanje. Pribeževal je v naprednem časopisju in v raznih revijah zanimive satire, eseje in novele. V naširšem krogu čitalcev so vedno vzbujali pozornost njegovi humoristični in sarkastični podlistki.

Zadnja leta se je Suchy bavil s Horacijem. Zadnjih deset let je namreč pridno prevajal Horacija in pred tedni je dovršil to svoje življenjsko delo. Njegovi intimnejši prijatelji so vedeli, da je izbralen latince in ob 70letnici se ga je v latinščini spomnil v »Jutru« tudi že pokojni Peter Zlebir.

Pokojnemu Josipu Suchyju bomo ohranili časten spomin!

Akcija za zimsko pomoč na Jesenicah

Sestanek, ki so se ga udeležili zastopniki 17 organizacij

Jesenice, 20. januarja. Glede na poslanico predsednice akcijskega odbora za zimsko pomoč Nj. Vis. knežje Olge je socialni odsek mestne občine Jesenice sklical za nedeljo 12. t. m. sestanek humanitarnih društev in ustanov. Na njem je bilo sklenjeno, da se za nedeljo 19. t. m. skliče zopet sestanek, na katerega naj se povabijo zastopniki vseh humanitarnih, viteških, športnih in strokovnih organizacij. Povabljenih je bilo 30 organizacij, sestanka pa so se udeležili zastopniki 17 organizacij.

Sestanek je otvoril in vodil predsednik občinskega socialnega odbora banki svetnik g. Peter Arnez, ki je poročal o pripravi in predlaga spomenico akcijskega odbora za zimsko pomoč.

Kranjsko industrijsko društvo in gasilsko četo KID je zastopal g. Anton Bernhard, sokolsko društvo na Jesenicah in društvo nameščencev KID pa g. Mirko Stebih. Jugoslovanska strokovna zveza je poslala dopis, da odklanja sodelovanje, z utemeljitvijo, da že tako dovolj deluje na socialnem področju.

Predsednik g. Arnez je poročal, da je KID darovala namesto venca pok. dr. Korušcu 7500 din. Društvo obrtnikov pa 100 din za zimsko pomoč.

G. Bernhard je predlagal prodajo ličnih znakov, nabiranje akcije, gledališke predstave in razne prireditve, v korist zimske pomoči, kakor je že napravila gasilska

četa KID 6 t. m., ki je nabrala na svoji prireditvi lepo vsoto 2500 din. G. Bernhard je poročal dalje, da je Gasilska četa KID pripravljena nadaljevati delo v tem pravcu tudi v bodoče, izrazil pa željo, da naj bi bile take prireditve proste taks.

Ti predlogi niso bili sprejeti, pač pa je bilo sklenjeno:

1.) Predsedniki delavskih in nameščencev strokovnih organizacij naj čimprej sporoče, če je članstvo pripravljeno na trimesečne odstopke v višini 1% osnovne plače. Če bo osvojil predlog ravnatelja meščanske sole g. Gospodariča, ki se glasi:

2.) Vsakemu delavcu in nameščencu se priloži v mesečno kuverto po predhodni prošnji in dovoljenju ravnatelja KID ček in prošnja za prostovoljni prispevek za zimsko pomoč. Organizacije pa so dolžne, da vrše zadevno propagando med delavci in nameščenci. Odbor se bo obrnil tudi na vse svobodne poklice, trgovce in obrtnike s prošnjo, da naj po svojih močeh prispevajo za zimsko pomoč.

3.) Društva naj prireduje predstave in prireditve za zimsko pomoč. Vsi darovalci se bodo objavili v dnevnem časopisju.

VE KAJ DELA

Gospod doktor, vi ste mi izdrla etni zdrav zob, ki sem ga imel v ustih.

— To se razume, saj bi se vam pokvaril od drugih.

Koruzka namestu premoga

Pred desetimi leti, v času svetovne gospodarske krize, niso imele nekatere orekomorske agrarne države tržišča za svoje izdelke in pridelke. Zato so jih v ogroženih množinah uničevale. Takrat je nastala sarkastična baika, ki zelo lepo ponazorjuje način ravnanja z darovi matere zemlje: »Nalove rib in ko jih ne morejo prodati, pognoje z njimi polje, da bi zrastle na njem žito. Ko zraste žito, ga pospravijo, potem pa zmečejo v morje, da bi se ribe nažrle.« Zda so prekomorske agrarne države v podobni stiski, kakor pred 10 leti. Zaradi angleške blokade so jim zaprta evropska tržišča, ki so sprejemala prej ogromne količine pridelkov vseh vrst.

Med prizadete države spada recimo Brazilija, od koder je bil mnogo koruze zlasti v Skandinavijo, Belgijo in Nizozemsko. Letos je imela Argentina zelo bogato letino koruze. Blizu 7.000.000 ton je bilo pripravljeno za izvoz, toda le neznamen del je bo mogla Argentina prodati. Argentinska vlada spravlja ostalo koruzo v skladišča in plačuje farmerjem komaj toliko, da krijejo stroške pridelovanja. Vlada prodaja od farmerjev kupljeno koruzo skoraj za polovično ceno naprej. Koruze pa ne uporabljajo za krmo živine ali za

hrano ljudem, niti je ne predelujejo v posebno koristne snovi. Prodajajo jo železnikom in drugim prometnim podjetjem, ki jo uporabljajo za kurivo. Tako prihrani Argentina devize za »dremog«.

V Braziliji so pred leti kurili s kavo. Za Argentino je to izhod za silo iz deviznih in valutnih težav. Pri danih razmerah je to pač edina rešitev in vendar nasprotuje podobno ravnanje s kmetijskimi pridelki vsem gospodarskim načelom. Še bolj pa zdravi človeški pameti. Ta mora še najbolj protestirati, da na eni strani mečejo takorekoč proč ogromne količine hrane, na drugi strani pa trpe ljudje pomanjkanje.

Dežela riža in oglja

Pomen riža za prehrano japonskega prebivalstva je splošno znan. Manj znano je, da Japonska ni samo dežela riža, temveč tudi dežela oglja. Na Japonskem namreč kurijo in kuhajo večinoma z ogljem. Vzrok je več. Japonska ima mnogo lesa, in zaradi toplih deloma zelo vročih poletnih mesecev je vegetacija na japonski zemlji zelo bujna. Razen tega ima japonski kmet v poletnih mesecih dovolj časa, da lahko žge oglje. Ne žge ga pa samo zase, temveč tudi za prodajo. In tako ima lep postranski zaslužek.

Kapital za to proizvodnjo ni potreben,

A. E. Fielding

Črna mačka prinaša srečo

Roman

Eva je čutila, kako Agnes kraj nje napeto sledi zdravnikovi izjavi. Phyll je sedela v drugi vrsti tik za njo in z rokami se je naslanjala na Evino stol. Eva je čutila na vratu njeno naglo in nemirno dihanje. Gospa Evansova se je zavijala v svoj svileni šal kakor da jo zebe. Sedela je kraj svoje sestre, naslonjena rahlo na njeno ramo, in oči je imela napol zaprte. Alison je sedela vzravnanoma in zrla v nasprotno steno. Potem je pa slišala Eva zdravnika, kako pripoveduje o nečem, kar je odvračilo njeno pozornost od prisotnih. V stekleničici, ki jo je držal mrlič v roki, je bil sier strihnin, toda sir Henry se ni zastopil z njim, temveč se ciankalijem. Zaužil ga je v mandlju, ki je bila vanj izdolbena luknjica, in v to je bil natresen smrtonosni prašek. Potem je bila luknjica zalepljena s sindetikom. Sir Henry je mandelj pregiznil, ni ga pa požrl. Smrt je nastopila nemudoma. V resni št pa bili to dve minuti strašne agonije, toda brez zavesti.

Med poslušalci je nastalo razburljivo šepetanje,

21

ki se je pa kmalu poleglo. Galbreith je bil na nekaj podobnega pripravljen po komisarju Nuttallu. Vstal je, da bi bolje videl preiskovalnega sodnika, ki mu je pokimal v znak, da je res vse, kar se je tu govorilo. Zdravnik je še pripomnil, da bi vsakdo na prvi pogled spoznal, da smrt Henryja Batchelora nima nič skupnega z vsebino stekleničice, ki jo je držal v roki, in sicer že zato ne, ker na zastupljenju ni bilo nobenih znakov zastupljenja s strihninom, torej nobenih krčevito sključenih udov in podobno.

Potem je bil zaslišan Nuttall. Opisal je v glavnem sobo, kjer so našli sira Henryja. Omenil je skledico s slanini mandlji, pripovedoval o legi trupa ... in o stekleničici strihnina, ki jo je držal mrlič v roki. Sledilo je zaslišanje vratarja iz Broadbenda Burnsa. Izpovedal je jasno in kratko. Prej so rabili cianovodik za pokončevanje mrčesa na vrtu, zda ga pa že dolgo niso rabili. Stekleničica s tem strupom je stala zamašena v omari v njegovi sobici.

Še davi je stala tam, kakor se je pričel gospod notar sam. Ne, ničesar ne more izpovedati o tem, da-li si je kdo začasno izposodil stekleničico in jo zopet prinesel nazaj. Tega ne more priseti. Ve samo toliko, da je bila tam tistega dne, ko mu je sir Henry naročil, naj mu prinese iz omarice stekleničico strihnina, isto, ki so jo našli potem v mrličevi roki. Pred dvema dnevnoma je je bil prinesel siru Henryju na njegovo izrecno zahtevo.

Ob tej vesti je nastalo v sodni dvorani razburjenje. Ne, sir Henry ni povedal Burnsu, čemu je

rabil strihnin. Preiskovalni sodnik ga je še enkrat skrbno vprašal o vseh podrobnostih in s tem je bilo vratarjevo zasliševanje končano. Nuttall je pojasnil, da je obstojala knjižnica iz treh med seboj povezanih sob.

Potem je bil zaslišan Noel kot pokojnikov zasebni tajnik. Izpovedal je, da je videl stekleničico strihnina v safu, ko je sir Henry vprčil njega večerj safe odprl. Ni sicer o tem trdno prepričan, zd se mu pa, da je bila stekleničica tam. Nihče ni slišal govoriti sira Henryja o podganah v knjižnici, toda sluga so trdili, da so miši v hiši bile.

Višji komornik je prišel k zaslišanju in le s težavo je odgovarjal, ker je bil silno prestrašen po dogodkih zadnjih dni. Med drugim je izpovedal, da podobne stekleničice v srenji sobi nikjer ni bilo, ko je sluga George prinesel tja portsko vino in slane mandlje.

Sluga George je potrdil, da v sobi ni videl nobene podobne stekleničice in da noben mandelj, ki jih je polagal v skledo, ni bil navrtan. Mislil je sicer, da jih je precej izgubil, toda pogosto se je pripetilo, da je sir Henry pojedel polno skledico mandljev. Polcija je ugotovila, da noben mandelj, kar jih je bilo ostalo v skledi, ni bil napolnjen s smrtonosnim praškom. Kar se tiče lepila, je polcija zvedela, da je ležala povsem nova tuba na pisalni mizi sira Henryja. Na pisalni mizi pa polcija nobene ni našla, temveč na drugem koncu sobe malone prazno tubo lepila na flet. Ker nihče ni vedel, čemu je služila tuba na pisalni mizi, je bilo možno, da gre za isto

tubo. Na nji so bili samo odtisi prstov sira Henryja. Kar se tiče srebrne skledice, ni bilo mogoče ugotoviti odtisov, ker je bila bogato okrašena.

S tem je bilo končano zasliševanje, nanašajoče se na knjižnico in slane mandlje.

Po tem je pa prišel na vrsto Keith in skrbno so ga zaslišali glede njegove trditve, da ni prišel v knjižnico ob določenem času, kakor je želel njegov stric. Keith je vztrajal pri tem, da je pisal pisma in računske zapiske do desetih zvečer, ko je zaslišal na stopnicah glasove in korake obeh gostov. Omenil je, da je pozvonil slugi, da bi mu prinesel pivnik, ker ni mogel najti nobenega v njegovi sobi. Zibelka za pivnik je bila sicer na njegovi mizi, toda prazna. V resnici je pa imel Keith pivnik zaklenjen v miznici, pa je bil pozabil na to. Vprašal je slugo, koliko je ura, kajti njegova ura ni bila povsem zanesljiva. Imel je namen priti v knjižnico ob četrtna devet. Sluga mu je povedal, da bo čez pet minut devet.

Vse druge stanovalce hiše so zaslišali, kaj so delali ob trenutku, ko je bil sir Henry odšel, do trenutka, ko so ga našli mrtvega. Gospa Stokesova je izpovedala, da je pisala v svoji sobi dolgo pismo svojim prijateljem v Zelandijo in pismo je bilo kakor običajno odposlano še istega večera. Phyllis je reševala križanko, kar je bila njena priljubljena zabava. Bila je težka in Phyllis je bila tako zatopljena v njo, da je skoraj zamudila čas za skupni sestanek.